

Interreg

Sofinancira
EVROPSKA UNIJA
Kofinanziert von
der EUROPÄISCHEN UNION

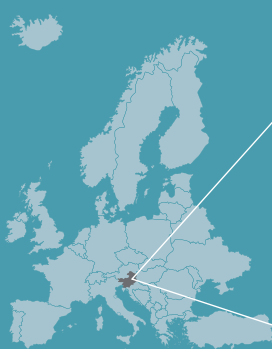
Slovenija – Österreich

www.si-at.eu

INTERREG PROGRAM SLOVENIJA-AVSTRIJA 2021-2027

CCI številka: 2021TC16RFCB046
Odobren z izvedbenim sklepom Komisije št. C(2022) 3101 z dne 16. maj 2022

Vsebina

1.	SKUPNA PROGRAMSKA STRATEGIJA: GLAVNI RAZVOJNI IZZIVI IN POLITIČNI ODZIVI	6
1.	SKUPNA PROGRAMSKA STRATEGIJA: GLAVNI RAZVOJNI IZZIVI IN POLITIČNI ODZIVI	6
1.1	PROGRAMSKO OBMOČJE	7
1.2	SKUPNA PROGRAMSKA STRATEGIJA: POVZETEK GLAVNIH SKUPNIH IZZIVOV, KI UPOŠTEVA GOSPODARSKE, DRUŽBENE IN OZEMELJSKE RAZLIKE IN NEENAKOSTI, SKUPNE INVESTICIJSKE POTREBE TER DOPOLNJEVANJE IN SINERGIJE Z DRUGIMI PROGRAMI IN INSTRUMENTI FINANCIRANJA, SPOZNANJA NA OSNOVI PRETEKLIH IZKUŠENJ TER MAKROREGIONALNIH STRATEGIJAH IN STRATEGIJAH ZA MORSKE BAZENE, PRI KATERIH JE PROGRAMSKO OBMOČJE V CELOTI ALI DELOMA POKRITO Z ENO ALI VEČ STRATEGIJAMI.	7
1.2.1	Uvod	7
1.2.2	Kratek pregled teritorialne analize za potrebe izzivov in posegov	7
1.2.3	Pridobljena spoznanja	12
1.2.4	Komplementarnost in sinergije s strategijami in drugimi možnostmi financiranja (vključno s skladnostjo z makroregionalnimi strategijami)	13
1.2.5	Vizija in poslanstvo programa	14
1.2.6	Horizontalna načela	14
1.3	UTEMELJITEV IZBIRE POLITIČNIH CILJEV IN SPECIFIČNIH CILJEV INTERREG, USTREZNIH PREDNOSTNIH NALOG, SPECIFIČNIH CILJEV IN OBLIK PODPORE, Z OBRAVNAVO MANJKAJOČIH POVEZAV V ČEZMEJNI INFRASTRUKTURI, ČE JE PRIMERNO	15
2.	PREDNOSTNE NALOGE	20
2.1	PREDNOSTNA NALOGA 1 – ODPORNEJŠA IN BOLJ TRAJNOSTNA REGIJA	20
2.1.1.	Specifični cilj 1.1 – Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanje tveganj in odpornost na nesreče (RSO 2.4)	20
2.1.2	Specifični cilj 1.2 – Spodbujanje prehoda v krožno gospodarstvo (RSO 2.6)	22
2.1.3	Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij	24
2.1.4.	Načrtovana uporaba finančnih instrumentov	24
2.1.5	Okvirna razčlenitev virov programov EU po vrsti ukrepov	25
2.2	PREDNOSTNA NALOGA 2 – SPOSOBNEJŠA IN BOLJ KONKURENČNA REGIJA	26
2.2.1	Specifični cilj 2.1 – Razvoj znanj, spretnosti ter kompetenc za delo in življenje (RSO 4.2.)	26
2.2.2.	Specifični cilj 2.2 – Trajnostni gospodarski razvoj, ki temelji na kulturnih in turističnih potencialih (RSO 4.6)	28
2.2.3.	Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij	30
2.2.4.	Načrtovana uporaba finančnih instrumentov	31
2.2.5.	Okvirna razčlenitev virov programov EU po vrsti ukrepov	31
2.3	PREDNOSTNA NALOGA 3 – BOLJŠE UPRAVLJANJE SODELOVANJA	32
2.3.1	Specifični cilj Interreg 3.1 – Krepitev usklajevanja in sodelovanja med institucijami (ISO 6.2)	32
2.3.2	Specifični cilj Interreg 3.2 – Krepitev zaupanja in sodelovanja med ljudmi (ISO 6.3)	34
2.3.3	Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij	35
2.3.4.	Načrtovana uporaba finančnih instrumentov	36

2.3.5	Okvirna razčlenitev virov programov EU po vrsti ukrepov	36
3.	FINANČNI NAČRT	37
3.1	FINANČNA SREDSTVA PO LETIH	37
3.2	SKUPNA FINANČNA SREDSTVA PO SKLADIH IN NACIONALNO SOFINANCIRANJE	38
4.	UKREPI, SPREJETI ZA VKLJUČITEV USTREZNIH PARTNERJEV V PROGRAMU V PRIPRAVO PROGRAMA INTERREG TER VLOGA TEH PARTNERJEV V PROGRAMU PRI IZVAJANJU, SPREMLJANJU IN VREDNOTENJU	38
5.	PRISTOP H KOMUNICIRANJU IN PREPOZNAVNOSTI ZA PROGRAM INTERREG (CILJI, CILJNA OBČINSTVA, KOMUNIKACIJSKE POTI, VKLJUČNO S POJAVLJANJEM V DRUŽBENIH MEDIJAH, KJER JE TO USTREZNO, NAČRTOVANI PRORAČUN IN USTREZNI KAZALNIKI ZA SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE)	40
6.	NAVEDBA PODPORE ZA PROJEKTE MANJŠEGA OBSEGA, VKLJUČNO Z MALIMI PROJEKTI V OKVIRU SKLADOV ZA MALE PROJEKTE	41
7.	IZVEDBENE DOLOČBE	42
7.1.	ORGANI, PRISTOJNI ZA PROGRAM	42
7.2.	POSTOPEK ZA USTANOVITEV SKUPNEGA SEKRETARIATA	42
7.3.	PORAZDELITEV ODGOVORNOSTI MED SODELUJOČE DRŽAVE ČLANICE IN, KADAR JE PRIMERNO, TRETJE DRŽAVE, PARTNERSKE DRŽAVE ALI ČDO ZA PRIMER, DA ORGAN UPRAVLJANJA ALI KOMISIJA NALOŽI FINANČNE POPRAVKE	43
8.	UPORABA STROŠKOV NA ENOTO, PAVŠALNIH ZNESKOV, PAVŠALNIH STOPENJ IN FINANCIRANJA, KI NI POVEZANO S STROŠKI	44
	DODATEK 1: PRISPEVEK UNIJE NA PODLAGI STROŠKOV NA ENOTO, PAVŠALNIH ZNESKOV IN PAVŠALNIH STOPENJ	45
	DODATEK 2: PRISPEVEK UNIJE, TEMELJEČ NA FINANCIRANJU, KI NI POVEZANO S STROŠKI	45
	DODATEK 3: SEZNAM NAČRTOVANIH OPERACIJ STRATEŠKEGA POMENA S ČASOVNIM NAČRTOM – ČLEN 22(3) UREDBE O SKUPNIH DOLOČBAH	45

Tabele

Tabela 1: Utemeljitev izbire političnih ciljev in specifičnih ciljev Interreg	15
Tabela 2: Kazalniki učinka specifičnega cilja 1.1	21
Tabela 3: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 1.1	22
Tabela 4: Kazalniki učinka specifičnega cilja 1.2	23
Tabela 5: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 1.2	24
Tabela 6: Razsežnost 1 – področje ukrepanja za prednostno nalogo 1	25
Tabela 7: Razsežnost 2 – oblika financiranja za prednostno nalogo 1	25
Tabela 8: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop za prednostno nalogo 1	25
Tabela 9: Kazalniki učinka specifičnega cilja 2.1	27
Tabela 10: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 2.1	27
Tabela 11: Kazalniki učinka specifičnega cilja 2.2	30
Tabela 12: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 2.2	30
Tabela 13: Razsežnost 1 – področje ukrepanja za prednostno nalogo 2	31
Tabela 14: Razsežnost 2 – oblika financiranja za prednostno nalogo 2	31
Tabela 15: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop za prednostno nalogo 2	31
Tabela 16: Kazalniki učinka specifičnega cilja 3.1	33
Tabela 17: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 3.1	34
Tabela 18: Kazalniki učinka specifičnega cilja 3.2	35
Tabela 19: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 3.2	35
Tabela 20: Razsežnost 1 – področje ukrepanja za prednostno nalogo 3	36
Tabela 21: Razsežnost 2 – oblika financiranja za prednostno nalogo 3	36
Tabela 22: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop za prednostno nalogo 3	36
Tabela 23: Finančna sredstva po letih	36
Tabela 24: Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje	37
Tabela 25: Organi, pristojni za program	42
Tabela 26: Uporaba stroškov na enoto, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški	44

CCI	2021TC16RFCB046
Naslov	(Interreg VI-A) Slovenija-Avstrija
Verzija	1.3
Prvo leto	2021
Zadnje leto	2027
Upravičen od	1. januarja 2021
Upravičen do	31. decembra 2029
Številka izvedbenega sklepa Komisije	C(2022) 3101 final
Datum izvedbenega sklepa Komisije	16. maj 2022
Številka sklepa države članice o spremembi	
Datum začetka veljavnosti sklepa države članice o spremembi	
Regije NUTS, ki so zajete v programu sodelovanja	SI031 – Pomurska SI032 – Podravska SI033 – Koroška SI034 – Savinjska SI035 – Zasavska SI041 – Osrednjeslovenska SI042 – Gorenjska SI043 – Goriška AT113 – Südburgenland AT21 – Kärnten AT211 – Klagenfurt-Villach AT212 – Oberkärnten AT213 – Unterkärnten AT221 – Graz AT223 – Östliche Obersteiermark AT224 – Oststeiermark AT225 – West- in Südsteiermark
Komponenta	Komponenta A: CB Program čezmejnega sodelovanja (ETC, IPA III CBC, NDICI-CBC)

I. SKUPNA PROGRAMSKA STRATEGIJA: GLAVNI RAZVOJNI IZZIVI IN POLITIČNI ODZIVI

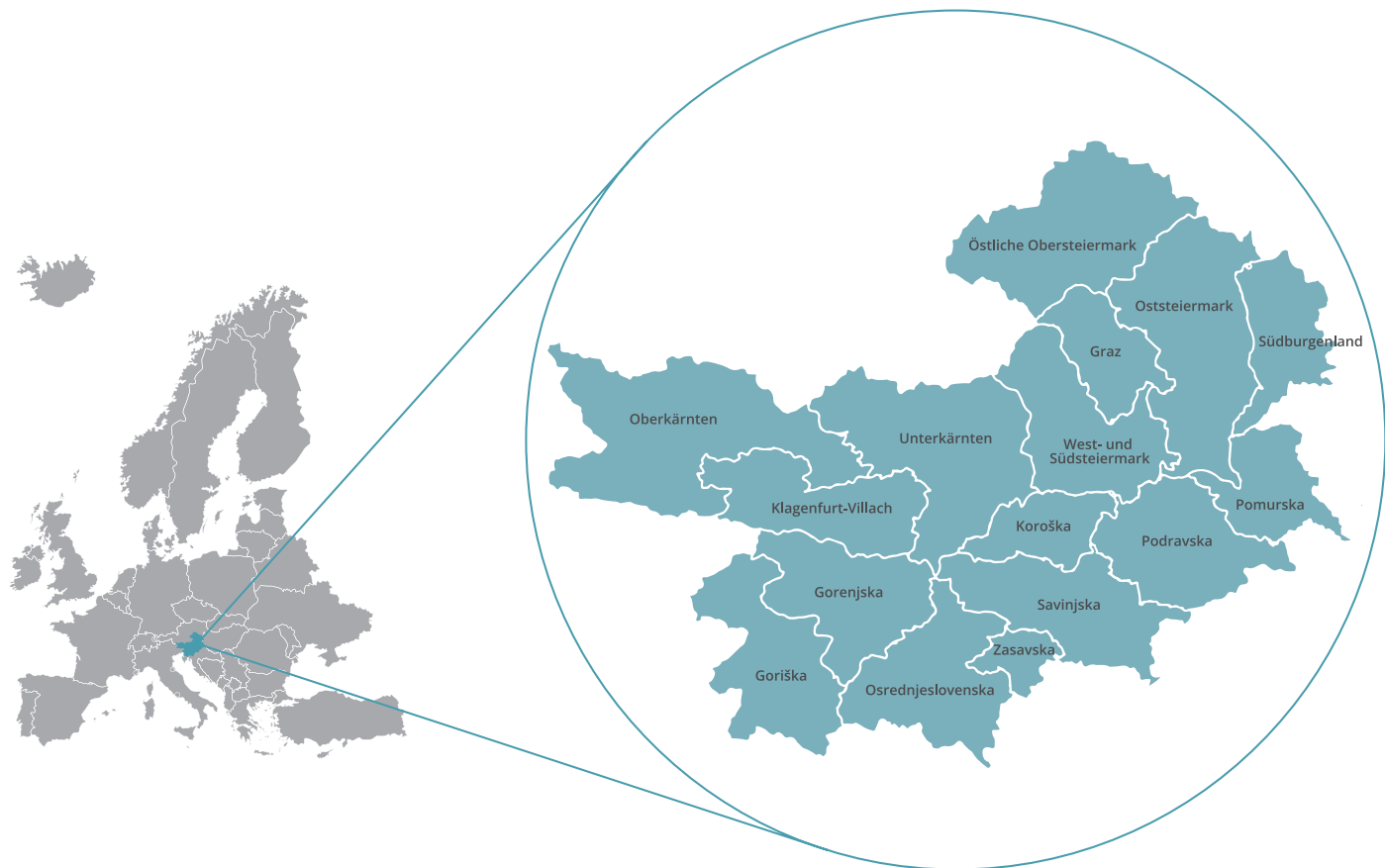
I.1 Programsko območje

Sklic: točka (a) člena 17(3), točka (a) člena 17(9)

Programsko območje SI-AT čezmejne regije Slovenija-Avstrija obsega osem slovenskih regij na ravni NUTS 3, in sicer Gorenjsko, Koroško, Savinjsko, Podravsko, Pomursko, Osrednjeslovensko, Goriško in Zasavsko, ter osem avstrijskih regij na ravni NUTS 3, in sicer Oststeiermark, West- und Südsteiermark, Graz, Östliche Obersteiermark, Unterkärnten, Klagenfurt-Villach, Oberkärnten in Südburgenland. Območje se razteza na 35.156 km² (SI: 14.130 km², AT: 21.026 km²) in na njem živi 3,4 milijona prebivalcev (SI: 1,69 milijona, AT: 1,72 milijona). Deset regij na ravni NUTS 3 (pet na vsaki strani meje) je obmejnih, preostale regije pa so v programsko območje vključene zaradi funkcionalnih povezav in pomena, ki ga imajo za čezmejno območje. Na območju je pet pomembnih mestnih aglomeracij: Ljubljana in Maribor ter Gradec, Celovec in Beljak.

Meja med Slovenijo in Avstrijo je dolga več kot 310 km in državi ločuje od vzhoda proti zahodu. Zahodni del meje poteka po redko poseljenem visokogorskem alpskem območju, ki v smeri vzhoda nato preide v bolj gričevnato pokrajino, se nadaljuje približno 30 km po reki Muri in konča pri mejnem kamnu na tromeji med Avstrijo, Madžarsko in Slovenijo.

Naravne fizične ovire so visokogorska alpska veriga Karavanke/Karawanken in reka Mura/Mur, ki naravno ločujeta slovensko in avstrijsko ozemlje z le nekaj gorskimi prelazi, predori in mostovi (večinoma cestnimi), ki povezujejo obe državi.

1.2 Skupna programska strategija: Povzetek glavnih skupnih izzivov, ki upošteva gospodarske, družbene in ozemeljske razlike in neenakosti, skupne investicijske potrebe ter dopolnjevanje in sinergije z drugimi programi in instrumenti financiranja, spoznanja na osnovi preteklih izkušenj ter makroregionalnih strategijah in strategijah za morske bazene, pri katerih je programsko območje v celoti ali deloma pokrito z eno ali več strategijami.

Sklic: točka (b) člena 17(3), točka (b) člena 17(9)

1.2.1 Uvod

V fazi priprave Interreg programa Slovenija-Avstrija 2021–2027 je bila izvedena teritorialna in socialno-ekonomska analiza z namenom pridobitve zanesljivih informacij o tematskih področjih, na katerih lahko čezmejno sodelovanje najbolj prispeva k premagovanju čezmejnih ovir in regionalnih razlik. Ob upoštevanju gospodarskih, socialnih, okoljskih in drugih pomembnih vidikov so bili na podlagi analize opredeljeni glavni skupni izzivi, potrebe in potenciali območja ter področja ukrepanja, ki so strateško pomembna za čezmejno sodelovanje ter omogočajo premagovanje čezmejnih ovir in teritorialnih razlik. Opis izzivov in potreb je sestavljen v skladu s petimi cilji politike ESRR ter specifičnim ciljem programa Interreg „Boljše upravljanje sodelovanja“. Poleg teritorialne in socialno-ekonomske analize so bili v razpravah delovne skupine za programiranje v okviru priprave strateških tematskih usmeritev upoštevani tudi glavni rezultati vrednotenja programa za obdobje 2014–2020 ter glavne razvojne usmeritve, ki jih zagotavljajo ustrezne strategije in deležniki.

1.2.2 Kratek pregled teritorialne analize za potrebe izzivov in posegov

Pokrajina ob meji med Slovenijo in Avstrijo je zelo raznolika: na zahodu so Alpe, prek hribovitega osrednjega dela pa prehaja v Panonsko nižino na vzhodu. Za to območje so značilne maloštevilne večje in gosto poseljene mestne aglomeracije ter raznolika podeželska območja z zahtevnimi populacijskimi trendi zlasti v manjših občinah.

Obe nacionalni ozemlji v programskem območju Slovenija-Avstrija imata na nacionalni ravni in na ravni EU sorazmerno visoko družbeno-ekonomsko raven. Vendar pa se regija srečuje z več izzivi na poti v smeri bolj dinamičnega in zlasti bolj integriranega in uspešnega prostora. Izzivi so zlasti prisotni na naslednjih področjih:

- Trajnostni gospodarski razvoj
- Varstvo narave in okolja ter podnebne spremembe
- Razvoj veščin in kompetenc
- Upravljanje in usklajevanje.

Na vsakem od teh tematskih področjih bi lahko čezmejno usklajevanje in sodelovanje zagotovilo nove spodbude in dodano vrednost v regiji.

1.2.2.1 Trajnostni gospodarski razvoj

Konkurenčnost programskega območja

Do leta 2020 so regije v programu zabeležile precejšnjo gospodarsko rast glede na povprečje EU. Vendar pa imajo regije z mestnimi aglomeracijami višje stopnje BDP na prebivalca. To so zlasti avstrijske regije Graz (177 % povprečja EU leta 2017), Klagenfurt-Villach (147 % povprečja EU leta 2017) in Östliche Obersteiermark (139 % povprečja EU leta 2017). Izmed analiziranih slovenskih regij povprečje EU presega samo Osrednjeslovenska (110 % leta 2018), medtem ko druge ostajajo pod povprečjem EU BDP na prebivalca, čeprav so gospodarsko močnejše kot v preteklih letih.

Za ustvarjanje regionalne dodane vrednosti so najpomembnejši sektorji predelovalne industrije, proizvodnje ter blaga, trgovine, prevoza in turizma. Stopnja zaposlenosti delovno aktivnega prebivalstva v starostni skupini od 20 do 64 let je v programskem območju nižja od nacionalnega povprečja. Pandemija covid-19 je vplivala na zaposlenost kljub ukrepom, ki so jih sprejele nacionalne vlade. Procesi okrevanja kažejo, da je v določenih sektorjih (npr. v turizmu) še težje najti kvalificirane delavce, ker so ti med pandemijo zapustili panogo.

Regionalne gospodarske neenakosti v programskem območju ostajajo izziv za prihodnost, zlasti zaradi gospodarskega

in družbenega okrevanja po pandemiji covida-19 ter potrebe po prehodu na podnebno nevtralno, digitalno in trajnostno gospodarstvo.

To je posebej pomembno za mala in srednje velika podjetja (MSP) v programskem območju. V obeh državah članicah imajo MSP pomembno vlogo, saj ustvarjajo več kot 60 % skupne dodane vrednosti, ki je približno 5 % višja od povprečja EU. Okolje za podporo podjetništvu je sorazmerno dobro razvito, saj ima poslovne cone regionalnega pomena in aktivne tematsko specifične grozde, ki so dobro razporejeni po programskem območju.

Podatki za obdobje 2014–2017 kažejo, da sta nekatere regije v programskem območju močnejše zaznamovala zmanjšanje števila na novo ustanovljenih podjetij (Südburgenland, Klagenfurt-Villach, Pomurska) in precejšnje povečanje števila podjetij, ki so prenehala obstajati (Unterkärnten, Pomurska, Podravska, Koroška in Osrednjeslovenska). Manj dinamična ekonomska aktivnost je posebej skrb vzbujajoča na podeželskih območjih.

Povečati je treba zmogljivosti MSP ter podpirati njihovo okrevanje po izbruhu pandemije covida-19 in njihov prehod na bolj zeleno in digitalno gospodarstvo. Zmogljivost okolja za podporo podjetjem bi se lahko okrepila s čezmejnimi sodelovanjem, ki bi podprlo inovacije ter zmogljivosti za bolj trajnostno in odporno podjetništvo.

Raziskave in inovacije

Raziskave in razvoj ter inovacije so močna gonilna sila razvoja gospodarstva programskega območja. V skladu z regionalnim pregledom dosežkov na področju inovacij (Regional Innovation Scorecard, RIS) uspešnost vseh obmejnih regij v Avstriji presega povprečje EU, medtem ko sta obe slovenski kohezijski regiji pri inovacijah zmerni in povprečja EU ne dosegata. Z vidika deleža BDP v bruto izdatkih za raziskave in razvoj izkazujejo kohezijske regije v vzhodni in zahodni Sloveniji in v deželi Koroška (Kärnten) srednjo intenzivnost raziskav in razvoja (1 %–3 % BDP), v deželi Gradiščanska (Burgenland) pa je delež s samo 0,5–1 % BDP nizek. Samo dežela Štajerska (Steiermark) presega cilj EU, ki je 3 % BDP (4,3 %). Investicije v raziskave in razvoj kljub ugodnemu gospodarskemu razvoju v zadnjih letih zaostajajo.

Zmogljivosti za raziskave in razvoj ter inovacije so skoncentrirane v regionalnih središčih in periferije in obmejnih regij ne dosegajo v zadostni meri. Na številnih področjih obstaja močna regionalna baza znanja, na primer v sektorju predelave kovin, predelave lesa, kmetijstvu, avtomobilskem sektorju in IKT. Treba je okrepiti sodelovanje obstoječih subjektov na področju raziskav in razvoja na programskem območju s podjetji in drugimi sektorji, zlasti z MSP. Okrepitev čezmejnega sodelovanja med subjekti na področju raziskav in razvoja bi zagotovilo okolje za mreženje deležnikov in konkurenčnost MSP (ustanavljanje novih čezmejnih partnerstev, vstopanje na nove trge itd.).

Regionalni razvoj in raziskave ter pametna specializacija kažejo določeno tematsko prekrivanje in skupna območja. Primeri teh tematskih področij so pametna mobilnost, zdravstveno varstvo/medicina/socialno varstvo, trajnostni turizem, tehnologija, turistična panoga in upravljanje kulturne dediščine, razvoj novih materialov in tehnologij ter procesi, povezani s krožnim gospodarstvom in digitalizacija.

Čezmejno sodelovanje bi se lahko nanašalo na taka skupna področja. Pri razvoju krožnega gospodarstva so bili ugotovljeni določeni potenciali in potrebe, saj bi partnerstva lahko obravnavala področja kot so biomasa, alternativne surovine, sekundarne surovine, funkcionalni materiali, procesi in tehnologije ter krožni poslovni modeli.

Prednost bi lahko bili vključevanje lokalnih in regionalnih podjetij v inovacijske procese ter podpora razvoju novih in bolj trajnostnih proizvodov in storitev izdelkov. Dejavnosti bi morale biti osredotočene na komplementarnosti na področjih, kjer obstaja kognitivna bližina.

Skupno bi se lahko obravnavali prehod na bolj trajnostno, zeleno in digitalno gospodarstvo, večji prenos koristi raziskav in razvoja v mala in srednje velika podjetja ter bolj dinamičen gospodarski razvoj v podeželskih območjih, kar bi sodelovanje doprineslo dodano vrednost.

Vzdolž vrednostne verige je bila ugotovljena nizka stopnja čezmejnega sodelovanja. Potencial za prenos rezultatov raziskav in razvoja v regionalna MSP še ni bil dovolj dobro raziskan, zlasti na področju zelenega in krožnega gospodarstva. Področja strategij regionalne in nacionalne specializacije, ki se prekrivajo, zagotavljajo možnosti za čezmejno sodelovanje. Raziskave in inovacije spadajo med horizontalne tematike tega programa ter bi morale podpirati vse prednostne naloge.

Digitalizacija

Digitalizacija spreminja način dela, učenja in interakcije ljudi. Različnim skupinam ljudi in sektorjem prinaša številno prednosti, vendar pa predstavlja tudi izzive z vidika njihove zmožnosti uporabe digitalnih tehnologij in storitev, vključno s tistimi, ki so

povezani z varnostjo uporabe in varstvom potrošnikov. Avstrija je v skladu z indeksom digitalizacije gospodarstva in družbe nekoliko nad povprečjem EU, Slovenija pa nekoliko pod njim.

V okviru tega programa je digitalizacija opredeljena kot horizontalna razvojna potreba. Glavni izzivi programskega območja se nanašajo na splošno povečanje digitalnih veščin prebivalstva ter vključevanje digitalne tehnologije v podjetja, zlasti MSP, in večjo rabo digitalnih rešitev na področju zaščite podnebja, okolja, upravljanja tveganja naravnih nesreč in varstva narave.

Trajnostni turizem na podlagi naravnih in kulturnih dobrin

Programsko območje je bogato z naravnimi vrednotami in območji ohranjanja narave (npr. Triglavski narodni park, narodni park Visoke Ture, biosferni rezervat Nockberge, čezmejni biosferni rezervat UNESCO na Muri, globalni geopark Karavanke in številna območja NATURA 2000), raznoliko pokrajino ter skupno zgodovinsko in kulturno dediščino – večinoma povezano z dolgo, večstoletno skupno zgodovino. Mreža kulturnih ustanov, organizacij in združenj je na tem območju močna in zagotavlja bogato kulturno življenje. Regije gostijo vrsto različnih kulturnih prireditev in festivalov za glasbo, regionalno gastronomijo, etnologijo, predstave v živo in vizualne umetnosti itd.

Turizem, ki temelji na naravni in kulturni dediščini, je ena najpomembnejših gospodarskih dejavnosti v programskem območju, in sicer v mestih in na podeželju, sooča pa se s številnimi potrebami in izzivi.

Skupna potreba je ohranjanje in vzdrževanje kulturne identitete ter krajine v programskem območju in ohranjanje kmetijstva, zlasti v visokogorju. Pogosto je težko poiskati pravo ravnotežje med varstvom naravne in kulturne dediščine in sredstev ter trajnostnim razvojem (razvojem trajnostnega turizma).

V številnih destinacijah postaja naraščanje števila obiskovalcev problem. Na občutljivih gorskih območjih bi bilo treba opredeliti nosilno zmogljivost in učinkoviteje upravljati tokove obiskovalcev, vključno z organizacijo reševalnih služb in služb za ukrepanje v sili. Območja, ki ponujajo dejavnosti na prostem, so tudi bolj sezonsko občutljiva in potrebujejo večjo razpršenost. Učinki podnebnih sprememb se kažejo zlasti v zimskem turizmu in smučarskih središčih.

Do hudega upada zaradi izbruha pandemije covida-19 sta obe strani meje približno desetletje beležili rast števila obiskov in prenočitev. Turizem je bil eden od sektorjev, ki so bili najhuje prizadeti. Ukrepi omejevanja gibanja ter zapiranje meja in storitev so turizem praktično onemogočili. To je bilo posebej hudo v regijah, ki so odvisne od turizma. V procesu okrevanja bo treba upoštevati spremenjene trende. Turizem mora postati v programskem območju na splošno bolj varen in trajnosten. Da bi to dosegli, je treba okrepiti znanja in veščine ter določiti in uporabiti nove pristope k razvoju in upravljanju produktov.

Številni projekti, ki obravnavajo vrednotenje naravne in kulturne dediščine, so bili podprti v preteklih programih čezmejnega sodelovanja, vendar so številni izmed teh produktov še vedno precej razdrobljeni. V programskem območju so potrebni bolj strukturirani in strateški pristopi k razvoju trajnostnega turizma.

Naslednji izziv, ki ga je treba obravnavati za učinkovit čezmejni turizem, je trajnostna regionalna mobilnost. Potrebni so usklajeni urniki železniških in avtobusnih povezav, prilagojeni potrebam kolesarjev, ter povezovanje kolesarskih in pohodniških poti.

V programskem območju bi bilo treba vlagati tudi v razvoj potenciala v okviru kulturne in ustvarjalne industrije, ki lahko dopolnjuje razvoj trajnostnega turizma ter ustvarjanje nove kulturne ponudbe in odpiranje delovnih mest.

Čezmejno sodelovanje lahko podpira okrevanje v turističnem in kulturnem sektorju, zlasti na področju pridobivanja ustreznih znanj in veščin, pri podpori inovacij na področju razvoja produktov ter pri prehodu na digitalni in zeleni turizem, ki rešuje izzive prilagajanja podnebnim spremembam in obravnava trajnostne rešitve na področju mobilnosti.

1.2.2.2 Varstvo narave in okolja ter podnebne spremembe

Krajina in biotska raznovrstnost

Programsko območje ima bogato naravno dediščino in krajinsko pestrost. Biotska raznovrstnost je med največjimi v Alpah zaradi geološke sestave tal ter mešanja podnebnih vplivov med Alpami in Sredozemljem. Prek programskega območja poteka evropska razvodnica med Jadranskim in Črnim morjem. Nekatera območja so opredeljena kot biosferni rezervati UNESCO ter narodni/regionalni, naravni ali krajinski parki različnih kategorij IUCN. Tako bi se lahko v tej regiji učili o trajnostnem razvoju, kjer kraji preizkušajo meddisciplinarne pristope, da bi razumeli in upravljali spremembe ter medsebojni vpliv med družbenimi in ekološkimi sistemi, vključno s preprečevanjem konfliktov in upravljanjem biotske raznovrstnosti.

Geopark Karavanke je trenutno edini čezmejni globalni geopark UNESCO v obmejni regiji. Ima pomembno in aktivno vlogo

v trajnostnem gospodarskem razvoju ozemlja s krepitvijo splošne podobe, povezane z geološko dediščino, in razvojem geoturizma.

Vodna telesa

Slovenija in Avstrija si delita rečne sisteme Drave in Mure. Okoli 41 % vode, ki teče prek Slovenije, prihaja iz Avstrije. V skladu z ekološkimi parametri okvirne direktive o vodah, je večina površinske vode na merilnih mestih na mejnih odsekih dobre kakovosti, na 10 % rek in potokov pa so bile odkrite povečane vrednosti organskih onesnaževal in sestavin biomase. Na pretok reke Mure (ob upoštevanju vodomerne postaje v obmejnem mestu Gornja Radgona/Bad Radkersburg) močno vplivajo jezovi v zgornjem toku v Avstriji, ker je reka Mura eden od večjih virov elektrike na Štajerskem.

Tudi podtalnica je na splošno kakovostna in ključna za oskrbo z vodo. Uporaba nitratov in sredstev za zaščito rastlin se zmanjšuje zaradi učinkovitega izvajanja okvirne direktive o vodah in sprememb kmetijskih dejavnosti na podlagi skupne kmetijske politike.

Obe državi sta izvedli številne ukrepe za izboljšanje kakovosti vode, vendar pa ti ukrepi in politike še vedno niso usklajeni. Tako se izzivi nanašajo na boljše čezmejno upravljanje vodnih teles in njihovo rabo, zmanjševanje pritiskov na vodna telesa in na ukrepe za prilagajanje, ki temeljijo na ekosistemi.

Podnebne spremembe

Ob upoštevanju krajine na tem območju, zadnji dogodki in podatki o spremembi podnebja (padavine, temperatura, pretoki rek, snežna odeja itd.) kažejo, da je to območje zelo občutljivo za podnebne spremembe. To se že kaže v spremembah biotske raznovrstnosti, naravnih habitatov in kmetijskih dejavnosti.

Povprečna temperatura v Alpah se je v zadnjih 150 letih povečala za 1,8 °C, kar je veliko več od svetovnega povprečja, ki znaša 0,85 °C. Podnebni modeli za Alpe in za programsko območje po najboljšem možnem scenariju napovedujejo dvig temperature za 1,4 °C do leta 2050 in za 2,5 °C – 4 °C do leta 2100. Po napovedih se bo regija spopadala z višjimi zimskimi temperaturami, sušo poleti ter več padavinami jeseni in spomladi (v večini območij +5 % do +10 %). Da bi omejili dvig temperature do 1,4 °C do leta 2050, so nacionalne in regionalne vlade v Sloveniji in Avstriji sprejele načrte za zmanjševanje emisij CO₂. Glavni elementi teh okoljskih načrtov določajo zmanjšanje virov fosilnih goriv v prometu, industriji in trgovini, gospodinjstvih in kmetijstvu (npr. toplotna prenova zgradb, krepitev okoljsko oziroma podnebju prijaznih proizvodnih procesov in tehnologij, krepitev privlačnosti in s tem delež javnih prevoznih sistemov, trajnostno gozdarstvo), spodbujanje obnovljivih virov energije (sončna, geotermalna, vetrna energija in energija iz biomase), energetske učinkovitosti ter varstva biotske raznovrstnosti in habitatov. V vseh načrtih za zmanjševanje emisij CO₂ so pomembni ukrepi za večjo ozaveščenost o tem vprašanju med prebivalstvom in dejavnosti raziskav in razvoja.

Vse večje število naravnih nesreč (npr. nevihte, snežni plazovi, zemeljski plazovi, poplave, suša) zahteva skupne mehanizme in ukrepe za takojšnji odziv. Dolgoročno se zastavljajo pomembna vprašanja na področju prostorskega načrtovanja, razvoja infrastrukture in skupnega upravljanja. Ti skupni izzivi se lahko bolje obravnavajo na širši (čezmejni) regionalni ravni tudi z iskanjem povezav z drugimi programi (državnimi in mednarodnimi). Da bi se bolje spopadali z izzivi podnebnih sprememb, so potrebni akcijski načrti in ukrepi za zmanjševanje emisij CO₂ (v skladu z obstoječimi energetske in podnebnimi načrti) ter za prilagajanje gospodarskih in družbenih procesov v regijah, da se bodo bolje soočili z učinki podnebnih sprememb (strategije za prilagajanje podnebnim spremembam).

Promet in mobilnost

Za to območje so značilni dinamični prometni tokovi. Dinamični razvoj naselij in s tem povezana urbanizacija v povezavi s policentričnim razvojem pomeni izziv za javni prevoz. Na splošno je javni prevoz bolje razvit v avstrijskih regijah kot v slovenskih. Načrti mobilnosti so bili pripravljeni na različnih upravnih ravneh. Vendar pa javne prevozne storitve zlasti v podeželskih regijah in čezmejno še niso dovolj privlačne. Bližina meje in večja zaposlitvena vozlišča v Avstriji ponujajo gospodarsko priložnost za številne Slovence, ki živijo blizu meje.

Možnosti, ki bi se lahko spodbujale v prihodnje, so nove in inovativne mobilnostne rešitve, kot so mikro javne prevozne storitve, nove rešitve na zadnjem delu poti, združenja dnevnih migrantov, razvoj e-mobilnosti ter razvoj in spodbujanje kolesarske mobilnosti za vsakdanjo rabo in turizem. Precejšen izziv je tudi vključevanje trajnostnega dostopa do zavarovanih območij in mobilnosti v njih, skupaj z upravljanjem tokov obiskovalcev.

Krožno gospodarstvo

Krožno gospodarstvo je celosten medsektorski pristop, potreben za reševanje pomembnih regionalnih in medregionalnih izzivov, ki so skupni vsem regijam v programskem območju.

Slovenska vlada je razglasila krožno gospodarstvo in zeleni razvoj za nacionalne strateške cilje ter sprejela okvirni program za prehod v zeleno gospodarstvo (2016), ki mu je sledil Kažipot prehoda v krožno gospodarstvo (2018). Avstrijska bioekonomska strategija (2019) in zvezni načrt za ravnanje z odpadki (2017) sta opredelila zelo podrobne strategije in ukrepe za zmanjševanje količine odpadkov in spodbujanje prehoda v krožno gospodarstvo, da bi se tako v Avstriji nadomestili fosilni viri z obnovljivimi na čim več področjih in rabah. V Sloveniji še poteka posodobitev načrta ravnanja z odpadki, ki bo (ko bo sprejet) podlaga za prihodnje prednostne naloge ter ukrepe na področju odpadkov in krožnega gospodarstva.

Za izvajanje predvidenih ukrepov, ki so strateško opredeljeni v obstoječih nacionalnih in regionalnih razvojnih strategijah, so potrebna skupna prizadevanja. Če bi se obravnavali čezmejno, kjer obstajajo sinergije, bi bil učinek izvedenih ukrepov še večji. Posebej je treba poudariti ozaveščanje o pomenu takega pristopa in opredelitev izhodišč za krožno gospodarstvo ter krepitev zmogljivosti regionalne in zlasti lokalne uprave in drugih deležnikov, kjer je vrzel velika. Krožno gospodarstvo lahko podpira pripravo in izvajanje tokov materiala od spodaj navzgor v zanki, ki se konča na lokalni ali regionalni ravni (tako da so odpadki iz ene panoge surovine za drugo, s čimer se zmanjša pritisk na naravne vire itd.).

1.2.2.3 Razvoj veščin in kompetenc

Zadnja gospodarska rast je povzročila pozitivne trende zaposlovanja in manjšo brezposelnost, vendar pa je na to vplival izbruh pandemije covid-19. V številnih sektorjih, na primer v predelovalni industriji, zdravstvu in socialnih storitvah, turizmu in gradbeništvu je bil ugotovljen primanjkljaj kvalificiranih delavcev. Za programsko območje je značilna asimetrična čezmejna mobilnost delavcev iz Slovenije v Avstrijo.

Kljub zmanjšanju brezposelnosti se določene skupine ljudi še vedno težko zaposlijo ali ostanejo zaposlene: dolgotrajno brezposelni, nizko kvalificirani in starejši delavci ter mladi, ki pogosto nimajo delovnih izkušenj. Leta 2020 je bila stopnja brezposelnosti dolgotrajno brezposelnih oseb, starih od 20 do 64 let, v Avstriji 28,8 % in v Sloveniji 39,3 %. Stopnja brezposelnosti mladih od 15 do 24 let je bila v Avstriji 10,1 % in v Sloveniji 13,0 %. Obe sta precej višji od stopnje brezposelnosti v starostni skupini od 20 do 64 let (5,3 % v Avstriji in 4,3 % v Sloveniji). Stopnja brezposelnosti ljudi z najnižjimi stopnjami izobrazbe (ISCED 0–2) je bila 13,9 % v Avstriji in 10,9 % v Sloveniji, kar je prav tako višje od tistih s srednješolsko izobrazbo (ISCED 3 in 4), ki je v Avstriji znašala 5,5 % in v Sloveniji 5,6 %. (Vir: Eurostat.)

Pomanjkanje delovnih mest za visoko izobraženo delovno silo na podežlju prispeva k migraciji v velika zaposlovalna središča. Zaradi takega bega možganov s podeželja so ta območja še bolj ranljiva.

Potrebni so zagotavljanje kvalificirane delovne sile za sedanja in prihodnja delovna mesta, potrebna v sodelujočih regijah, medgeneracijsko sodelovanje in prilagajanje delovnih procesov za starejše delavce. Ustvarjanje delovnih mest na podežlju in v gospodarsko manj dinamičnih območjih bo kritično za vzdrževanje in povečanje njihove vitalnosti in uspešnosti. Zaposlitev je pomemben temelj kakovosti življenja, socialne vključenosti in sodelovanja v družbi. Iskanje novih pristopov in rešitev, ki bodo pomagali aktivirati in povečati zaposljivost dolgotrajno brezposelnih in drugih skupin, bi lahko podpirali s krepitevjo zmogljivosti za socialne inovacije in socialno gospodarstvo, ki je obetavno področje za prihodnji razvoj.

Čeprav je prebivalstvo v programskem območju sorazmerno dobro izobraženo, obstajajo nekatere razlike. Doseganje terciarne izobrazbe je v podeželskih območjih ter regijah s tradicionalno predelovalno industrijo in kmetijstvom pod nacionalnim povprečjem. Ustanove za izobraževanje in usposabljanje so dobro razvite ter podpirajo nacionalna in regionalna področja pametne specializacije. Vendar pa je dostop do kakovostnega raznovrstnega izobraževanja in usposabljanja na podežlju omejen. Večji prehod na izobraževanje na daljavo zaradi pandemije covid-19 odpira nove možnosti za zmanjševanje teh razlik.

Prehod na digitalno in zeleno gospodarstvo zastavlja nove izzive zagotavljanju ustreznih znanj in veščin za prihodnja delovna mesta. V izobraževanje in usposabljanje na vseh ravneh je treba vključevati veščine in znanje o krožnem gospodarstvu, varstvu narave, okolju in podnebj.

Številnih prihodnjih delovnih mest danes še ne poznamo. Zato so za podporo regijam ključni podatki o veščinah in njihovo napovedovanje, da bodo te postale bolj trajnostne in konkurenčne. Ustanove za izobraževanje in usposabljanje se bodo morale prilagoditi novim potrebam in prilagoditi tudi svoje programe. Pričakuje se, da bo vseživljenjsko učenje čedalje bolj pomembno, zlasti za ljudi z nižjo stopnjo kvalifikacij. Glavni izziv, s katerim se je treba spopasti horizontalno, je pomanjkanje digitalnih spretnosti. Potrebna sta tudi večje medkulturno učenje in učenje jezikov, ki olajšajo gradnjo čezmejnega zaupanja in sodelovanja.

1.2.2.4 Upravljanje in komuniciranje

Slovenija in Avstrija imata različno upravno strukturo. V Avstriji so tri glavne ravni – centralna raven države, zvezna uprava dežel in lokalna raven občinskih uprav. V Sloveniji sta samo dve ravni uprave – centralna vlada in lokalne samouprave na lokalni ravni.

Na avstrijski strani so zaradi močne zvezne tradicije številne upravne pristojnosti dodeljene zvezni deželni ravni, v Sloveniji pa so upravne pristojnosti bolj centralizirane na ravni centralne vlade.

Programsko območje obsega 599 občin, od katerih je velik del precej majhnih in zato tudi z omejenimi zmogljivostmi za sodelovanje. Samo štiri mesta, Celovec, Gradec, Ljubljana in Maribor imajo več kot 100.000 prebivalcev.

Tako različni politični, pravni in upravni okviri še vedno ovirajo čezmejno usklajevanje in sodelovanje na institucionalni ravni ter otežujejo povezovanje pristojnih struktur in predstavnikov na obeh straneh meje.

Prevladovanje majhnih občin z omejenimi sredstvi (osebje, finančna sredstva ter znanje in izkušnje) ovira lokalno upravo pri aktivnem in strokovnem sodelovanju v čezmejnih projektih in dejavnostih poleg obveznih upravnih nalog.

V obeh državah je bilo določenih več regionalnih in tematskih struktur za usklajevanje in sodelovanje. Te segajo od območnih struktur lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost/vodilnih struktur in agencij za regionalni razvoj do tematskih agencij na področju energetske učinkovitosti, podnebnih sprememb itd. Te agencije imajo močno vlogo v medobčinskem sodelovanju in zagotavljajo človeške zmogljivosti za obravnavanje izzivov, ki presegajo lokalno raven. Te strukture so na avstrijski strani močnejše. Pomembne so tudi pri čezmejnem sodelovanju med Slovenijo in Avstrijo.

Vendar pa so številne od teh struktur pooblašene samo za delo na svojem ozemlju. V zadnjem programskem obdobju so deležniki izrazili potrebo, da se okrepijo izmenjave in ustvarijo stabilnejše platforme/strukture za sodelovanje, ki bodo povezale zadevne čezmejne subjekte. Upoštevne teme obsegajo vse politične cilje EU.

EGTC Karavanke/Karawanken Geopark je široko priznana struktura v regiji, kjer čezmejno sodeluje 14 občin. V regiji obstajajo pobude za več EGTC, dober primer tega pa je dvostranska konferenca županov na vzhodnem delu programskega območja. Potrebna sta nadaljnje usklajevanje in sodelovanje med lokalnimi upravnimi strukturami ter s skupnim vključevanjem upravnih struktur in nevladnih ustanov na številnih tematskih področjih (mobilnost, naravne nesreče, okolje in varstvo narave, blažitev podnebnih sprememb, podpora podjetjem, trg dela, izobraževanje, socialne storitve itd.).

Različni upravni sistemi in tudi različni jeziki so še vedno ovira za močnejše povezovanje regije. Socialnoekonomske dejavnosti in kulturna usmeritev prebivalstva, podjetij in institucij na obeh straneh so zlasti usmerjeni v nacionalna in regionalna središča. Možnosti za vzpostavljanje intenzivnejših čezmejnih stikov in pobud še niso bile učinkovito izkoriščene, zlasti na področju sodelovanja na lokalnih ravneh. Ti dejavniki omejujejo izkoriščanje potenciala, ki bi ga lahko prineslo intenzivnejše dojetanje in ukrepanje v večjem in bolj povezanem prostoru. Treba je povečati dejavnosti povezovanja med ljudmi v programskem območju.

1.2.3 Pridobljena spoznanja

V programskem obdobju 2014–2020 je program sodelovanja Interreg V-A Slovenija-Avstrija podprl 52 projektov, v okviru katerih so se spodbujali čezmejna konkurenčnost, raziskave in inovacije, varstvo okolja, spodbujanje učinkovite rabe virov, krepitev institucionalnih zmogljivosti in učinkovita javna uprava.

Analiza, opravljena v okviru ocenjevanja učinka, je pokazala, da je bilo največje število partnerjev, vodilnih partnerjev, dodeljenih sredstev in udeleženih projektov v Gradcu (Avstrija) in Osrednjeslovenski regiji (Slovenija), kar kaže absorpcijsko sposobnost obeh regij. Poleg tega je bilo ugotovljeno, da projektne dejavnosti bolj prevladujejo v vzhodnem delu programskega območja (zlasti v regijah jugovzhodna Štajerska, Podravska in Pomurska) ter okoli osrednjih mest čezmejne regije (Ljubljana, Gradec, Celovec, Beljak, Maribor, Murska Sobota itd.). Po drugi strani se manjše občine na slovenski strani in tiste, ki so na obeh straneh bolj oddaljene od meje, manj vključujejo v pobude čezmejnega sodelovanja.

Ocena učinka je izpostavila številne izkušnje na področju sodelovanja in prihodnje potrebe. Potrebno je večje vključevanje v ukrepe čezmejnega sodelovanja v okviru obmejnih regij, zlasti tik ob meji. V obdobju 2014–2020 je bilo očitno, da je bila najvišja koncentracija sredstev ESRR dodeljena Osrednjeslovenski regiji in Gradcu, ki sta sosednji regiji z največjo absorpcijsko zmogljivostjo. Če pa pogledamo gostoto projektnih aktivnosti, je ocena pokazala bolj dinamično sodelovanje v vzhodnem delu programskega območja. Aktivnosti so bile sorazmerno manj zgoščene v osrednji Sloveniji in na obrobju programskega območja.

Obstaja skupni interes, da se poiščejo možnosti za spodbujanje sodelovanja subjektov z majhnimi projekti, osredotočenimi zlasti na gradnjo zaupanja in sodelovanja med lokalnimi prebivalci. Teme za sodelovanje obsegajo kulturo, pobude na področju šolstva in trajnostnega turizma, pa tudi varstva narave in odzivanja na naravne nesreče. Taki projekti naj bi pomembno prispevali k dosegu in vidnosti programa v širši javnosti.

Nadalje bi si bilo treba prizadevati za večjo trajnost projektov in krepitev zmogljivosti mreženja, kar bi prispevalo k boljši uporabi sredstev, ki so na voljo, in k preprečevanju podvajanja skupnih dejavnosti. Okrepiti bi bilo treba tudi medsebojno povezovanje z drugimi programi (zlasti Interreg).

Nekatere možnosti sodelovanja še niso bile dovolj izkoriščene; na področju civilne zaščite in upravljanja narave na primer obstaja interes za izmenjavo v okviru prostorskega načrtovanja; zaradi pomanjkanja rednih izmenjav med regionalnimi strukturami določene možnosti sodelovanja še niso bile analizirane in obravnavane.

1.2.4 Komplementarnost in sinergije s strategijami in drugimi možnostmi financiranja (vključno s skladnostjo z makroregionalnimi strategijami)

Kakovost in učinek rezultatov projekta sta lahko bistveno večja, če projekti izkoriščajo kapitalizacijo rezultatov prejšnjih projektov in mreženja z drugimi, tj. ustvarjanja sinergij. Taka širitev projektov je mogoča pri projektih različnih obsegov, ki se financirajo z regionalnimi in nacionalnimi programi, pri drugih programih čezmejnega sodelovanja Interreg ali mednarodnih programih Interreg in drugih programih, ki jih financira EU.

V procesu programiranja so bili upoštevani komplementarnost in potencialne sinergije evropskih, nacionalnih in regionalnih strategij in programov z Interreg programom Slovenija-Avstrija 2021–2027. Deli programskega območja se prekrivajo z drugimi čezmejnimi programi Interreg (Avstrija-Italija, Avstrija-Madžarska, Italija-Slovenija, Slovenija-Madžarska in Slovenija-Hrvaška) in mednarodnimi programi (Alpski prostor, Podonavje in srednja Evropa). Zato je bila vzpostavljena izmenjava informacij med organi upravljanja in skupnimi sekretariati teh programov, v nekaterih primerih pa so si izkušnje in usmeritve izmenjevali člani delovne skupine za programiranje, ki sodelujejo v programskih odborih drugih programov Interreg.

Med programiranjem so se vzpostavljale tudi sinergije in komplementarnost z makroregionalnimi strategijami EU (MRS). Najpomembnejši makroregionalni strategiji na analiziranih ozemljih sta Strategija EU za alpsko regijo (EUSALP) in Strategija EU za Podonavje (EUSDR).

Alpska regija je ena največjih gospodarskih in produktivnih regij v Evropi, ki se srečuje z različnimi izzivi – gospodarska globalizacija zahteva, da ozemlje izstopa kot konkurenčno in inovativno. Ključni skupni izzivi, ki jih je treba obravnavati, so demografski trendi, podnebne spremembe in njihov učinek na biotsko raznovrstnost in življenjske pogoje prebivalcev ter energija. Strategija je osredotočena na konkurenčnost in inovacije, okolju prijazno mobilnost ter trajnostno upravljanje energije, naravne in kulturne vire ter medsektorsko področje politike – upravljanje, vključno z institucionalno zmogljivostjo. Zahodni del programskega območja spada v Alpe in ima številne izzive, ki jih obravnava tudi EUSALP.

EUSDR pokriva ozemlje 14 držav Podonavja. Ozemlju so skupni številni izzivi, vključno z okoljskimi grožnjami, nezadostnimi energetskimi povezavami, neenakomernim socialno-ekonomskim razvojem, neusklajenim izobraževanjem, sistemi raziskav in inovacij ter pomanjkljivostmi na področju varnosti in zaščite. Strategija in akcijski načrt sta osredotočena na 4 stebre – povezovanje regije, varovanje okolja, zagotavljanje blaginje in krepitev regije, vsak izmed njih pa ima več ključnih tem. Vzhodni del slovensko-avstrijskega programskega območja se odpira proti Panonski nižini, obsega pa samo majhen del ozemlja EUSDR.

Program Interreg Slovenija-Avstrija je na področju poseganja skladen s tema makroregionalnima strategijama, kot je opisano v poglavju 2 pod posameznimi cilji. Upravni organi in skupni sekretariati so sodelovali tudi na letnih prireditvah makroregionalnih strategij (npr. teden makroregionalnih strategij EU), katerih cilj je bil vključevanje prednostnih nalog makroregionalnih strategij v programe EU.

Še bolj pomembno bo poiskati sinergije in komplementarnost v fazi izvajanja. Prosilci bodo morali v vlogi opisati skladnost in komplementarnost svojih projektov s programi EU, nacionalnimi in regionalnimi programi ter z makroregionalnimi strategijami EU, ki se bodo ocenjevale. Ta izmenjava informacij bo vzpostavljena med organi upravljanja in skupnimi sekretariati teh programov, da se prepreči tveganje podvajanja ugotovitev in zagotovijo ukrepi za preprečevanje goljufij in spodbujanje sinergij med projekti ter da se izpostavi dodana vrednost, ki se lahko ustvari s kapitalizacijo. Poleg tega bodo upravni organi in skupni sekretariati sodelovali pri medprogramskem usklajevanju in upravljanju sinergij v srednji in jugovzhodni Evropi, ki jih organizira INTERACT.

Na avstrijski strani je za usklajevanje med različnimi programi IBW/ESRR, makroregionalne strategije in programe Interreg zadolžen ÖROK (Avstrijska konferenca za prostorsko načrtovanje). Ustrezni platformi za to usklajevanje sta pododbor za regionalno gospodarstvo (UA Regionalwirtschaft) in ARGE CBC. Ta platforma za usklajevanje zagotavlja izmenjavo informacij o posegih v različnih programih med ustreznimi organi na avstrijski strani, usklajeno uporabo različnih sredstev, opazovanje sinergij med posameznimi posegi in programi ter preprečevanje prekrivanja.

Na splošno je predvideno, da avstrijski program IBW/ESRR financira posege, osredotočene zlasti na sektorsko tematiko, in z naložbami, koncentriranimi predvsem na avstrijskem ozemlju, medtem ko programi Interreg podpirajo čezmejno vključevanje in mreženje deležnikov ter usklajevanje politik in strategij.

V skladu s sporazumom o partnerstvu za Slovenijo bodo programi Interreg osredotočeni na izzive in priložnosti obmejnih regij in mednarodnih območij sodelovanja, nanašali pa se bodo zlasti na skupne prednostne naloge na področju inovacij, zelenega prehoda v nizkoogljično družbo ter krožno gospodarstvo in na upravljanje sodelovanja. Med pripravo Interreg programa Slovenija-Avstrija 2021–2027 ni bilo mogoče oceniti sinergij med programom Interreg in slovenskim programom evropske kohezijske politike.

Organi upravljanja programa kohezijske politike so v Sloveniji centralizirani v eni instituciji, Službi Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Upravni organ za IP SI-AT 2021–2027 tedensko sodeluje na sestankih za interno usklajevanje na najvišji ravni in je član odbora za spremljanje operativnega programa evropske kohezijske politike. Ta mehanizem usklajevanja naj bi bil po načrtih ohranjen tudi v prihodnje.

1.2.5 Vizija in poslanstvo programa

Na programskem območju med Slovenijo in Avstrijo je bilo ugotovljenih več potencialov, potreb in izzivov, ki so jih izrazili akterji na programskem območju in ki jasno kažejo, da je območje pred pomembnimi spremembami, ki bi jih lahko obravnavali s skupnimi močmi. Program se osredotoča na omejeno število tematskih področij in bo združeval vire z namenom spodbujanja sprememb, boljše krepitve zmogljivosti sodelovanja, večjega razvoja in iskanja skupnih rešitev za opredeljene izzive. Splošni cilj programa je zmanjšanje teritorialnih razlik v čezmejni regiji, spodbujanje sprememb in izkoriščanje priložnosti za nove razvojne trende, in sicer z združevanjem virov prek državnih meja, da bi bili boljše pripravljeni na prihodnost in da bi se zmanjšale čezmejne ovire ter s tem izboljšalo čezmejno sodelovanje na določenih področjih.

Na podlagi teh ciljev je bila opredeljena naslednja vizija programa: »S skupnimi močmi varujemo in razvijamo našo skupno regijo za prihodnost.«, ki je poudarjena z misijo programa »Izboljšanje usklajevanja in sodelovanja na obmejnem območju med Slovenijo in Avstrijo za zmanjšanje čezmejnih ovir in aktiviranje potencialov za prožno in konkurenčno regijo.«

1.2.6 Horizontalna načela

V vseh fazah programskega cikla se bodo uporabljala horizontalna načela enakih možnosti, preprečevanja diskriminacije, enakosti spolov, dostopnosti za invalide in okoljske vzdržnosti. Organi, pristojni za program, v vseh fazah programa (priprava, izvajanje, spremljanje, poročanje in ocenjevanje) zagotavljajo spoštovanje horizontalnih načel.

Odobren ne bo noben projekt, ki bi bil lahko škodljiv za okolje. Prosilci za projekte bodo morali izpolnjevati zahteve v zvezi z varstvom okolja in/ali zdravja. Poleg tega morajo spodbujati podnebno nevtralen in trajnostni razvoj.

Pri izvajanju programa bo organ upravljanja spodbujal strateško rabo javnega naročanja za podporo strateških ciljev (vključno s prizadevanjem za profesionalizacijo za obravnavanje vrzeli institucionalnih zmogljivosti). Prejemniki se morajo spodbujati, da bodo bolj pozorni na merila kakovosti in merila za stroške življenjskega cikla. Če je mogoče, bi morali biti v postopke javnega naročanja vključeni okoljski (npr. merila za zeleno javno naročanje) in družbeni vidiki ter spodbude za inovacije.

Ukrepi, načrtovani v programu, zlasti ukrepi iz posebnega cilja 2.2, Trajnostni gospodarski razvoj, ki temelji na kulturnih in turističnih potencialih, bi se morali obravnavati v smislu pobude Novi evropski Bauhaus, ki gradi okolja, ki bogatijo, so trajnostna in vključujoča.

1.3 Utemeljitev izbire političnih ciljev in specifičnih ciljev Interreg, ustreznih prednostnih nalog, specifičnih ciljev in oblik podpore, z obravnavo manjkajočih povezav v čezmejni infrastrukturi, če je primerno

Sklic: točka (c) člena 17(3)

Tabela 1: Utemeljitev izbire političnih ciljev in specifičnih ciljev Interreg

Izbrani politični cilj ali izbrani specifični cilj Interreg	Izbrani specifični cilj	Prednostna naloga	Utemeljitev izbire
PO2 – Bolj zelen, nizkoogljični prehod v gospodarstvo ničnih emisij ogljikovega dioksida in odporno Evropo s spodbujanjem čiste energije in prehoda v pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno gospodarstvo, blaženje podnebnih sprememb in prilagoditev nanje, preprečevanje in upravljanje tveganja ter trajnostno mobilnost v mestih	RSO2.4 – Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam in preprečevanje naravnih nesreč ter odpornost nanje, ob upoštevanju pristopov na podlagi ekosistema	Prednostna naloga 1 – Odpornejša in bolj trajnostna regija	Programsko območje ima bogato naravno dediščino, njegovi habitati in vrste pa so med biotsko najbolj raznovrstnimi v Evropi. To se kaže v gosti mreži zaščitene območij, naravnih parkov, biosfernih rezervatov, območij NATURA 2000 ter dragocenih zaščitene rastlinskih in živalskih vrstah. Vendar pa zadnje dogajanje in razpoložljivi podatki o spremembi podnebja (padavine, temperature, pretoki rek, snežna odeja itd.) kažejo, da je to območje zelo občutljivo za podnebne spremembe. Vidni učinki podnebnih sprememb v regiji so večje število naravni nesreč (nevihte, zemeljski plazovi, poplave, suša, žled itd.). Onesnaženje zraka (pri čemer je glavni vir toplogrednih plinov promet), izkoriščanje zemljišč, zmanjšanje kakovosti vode in biotske raznovrstnosti zmanjšujejo zmogljivost nujnih storitev ekosistema, ki bi blažile učinke in neposredne posledice podnebnih sprememb. Čezmejno obravnavanje podnebnih sprememb, preprečevanje tveganja in odpornost na nesreče lahko koristijo obema državam s sinergijami in skupnimi ukrepi pri izvajanju nacionalnih strategij in strategij EU. Skupni in usklajeni ukrepi v povezavi s prenosom najboljših praks lahko dosežejo pomembne in oprijemljive rezultate v programskem območju, ki koristijo prebivalstvu v regiji. Programsko območje vedno več obiskujejo ljudje v prostem času, ker slikovita krajina nudi številne dejavnosti na prostem. Vendar pa precejšnje povečanje takih dejavnosti povečuje izzive za upravljanje naravnih območij (zaradi mobilnosti, upravljanja obiskovalcev, pritiska na ekosisteme, naravne vire itd.). Da bi poiskali rešitve za trenutne grožnje in prihodnje izzive, bi lahko čezmejno sodelovanje doseglo dodano vrednost pri določanju skupnih ukrepov za obravnavanje naslednjih potreb: • sprejemanje ukrepov za zmanjšanje učinkov človeških dejavnosti na emisije CO₂; • skupni pristopi h krepitvi odpornosti na učinke podnebnih sprememb na naravne vire, ekosisteme in biotsko raznovrstnost; • okrepljena odpornost podjetij in lokalnih skupnosti na posledice podnebnih sprememb; • boljša zmogljivost in pripravljenost mehanizmov in ukrepov za skupni odziv na naravne nesreče. Specifični cilj se bo izvajal v obliki nepovratnih sredstev (podrobnejša utemeljitev je navedena v razdelku Načrtovana uporaba finančnih instrumentov).

Izbrani politični cilj ali izbrani specifični cilj Interreg	Izbrani specifični cilj	Prednostna naloga	Utemeljitev izbire
PO2 – Bolj zelen, nizkoogljični prehod v gospodarstvo ničnih emisij ogljikovega dioksida in odporno Evropo s spodbujanjem prehoda v čisto in pravično energijo, zelenih in modrih naložb, krožnega gospodarstva, blaženja podnebnih sprememb in prilagoditve nanje, preprečevanja in upravljanja tveganja ter trajnostne mobilnosti v mestih	RSO2.6 – Spodbujanje prehoda v krožno in z viri gospodarno gospodarstvo	Prednostna naloga 1 – Odpornejša in bolj trajnostna regija	Uporaba obstoječih potencialov trajnostnih poslovnih modelov v krožnem gospodarstvu je v programskem območju premalo razvita. Glede na močne raziskave in razvoj ter različne uveljavljene industrijske sektorje in področja je zmogljivost za razvoj inovativnih rešitev precej velika. Trajnostna raba naravnih surovin ter njihova nadaljnja uporaba in recikliranje je dobrodošel pristop za reševanje regionalnih (in medregionalnih) izzivov na področju učinkovite rabe virov. Prizadevanja bi morala biti zdaj usmerjena v izvajanje ukrepov, predvidenih kot del obstoječih in nastajajočih nacionalnih in regionalnih razvojnih strategij. Nadgradnja kapitalizacije obstoječih rešitev in iskanje sinergij med regijami v programskem območju bosta precej prispevala k povečanju zmogljivosti različnih deležnikov. Učinkovita raba virov ima še vedno velik potencial, ki bi se lahko bolje izkoriščal. Prilagoditev krožnih pristopov, kot so recikliranje, ponovna uporaba, popravilo in vračanje materialov za (ponovno) izdelavo novih proizvodov so potrebni za uresničitev prehoda v odgovorno gospodarstvo in s tem za podpiranje zelenega dogovora. Krožno gospodarstvo zagotavlja širok izbor priložnosti za sodelovanja in predstavlja poseg na področju povezovanja raziskav in razvoja z regionalnim potencialom za inovacije v MSP, pri potrošnikih in v lokalnih/regionalnih/državnih vladnih ustanovah, tudi čezmejnih. Možno je obravnavanje naslednjih potreb: • učinkovita raba virov; • gradnja zmogljivosti za uvajanje modelov in pojmov krožnega gospodarstva; • podpiranje inovativnih lokalnih skupnosti in podjetij, da bodo bolj postali zeleni in krožni; • spodbujanje možnosti zelenega zaposlovanja; • povečanje lokalne dodane vrednosti. Specifični cilj se bo izvajal v obliki nepovratnih sredstev (podrobnejša utemeljitev je navedena v razdelku Načrtovana uporaba finančnih instrumentov).

PO4 -
Bolj socialna in
vključujoča Evropa z
izvajanjem evropskega
stebra socialnih pravic

RSO4.2 –
Izboljšanje
enakega
dostopa do
vključujočih in
kakovostnih
storitev na
področju
izobraževanja,
usposabljanja
in
vseživljenjskega
učenja z
razvojem
dostopne
infrastrukture,
vključno s
spoštovanjem
odpornosti za
izobraževanje
in
usposabljanje
na daljavo in na
spletu

**Prednostna
naloge 2 –
Sposobnejša
in bolj
konkurenčna
regija**

Bistvena prednost programskega območja je **kvalificirana delovna sila**. Gospodarski sektorji na obeh straneh meje so podobni in imajo skupna področja specializacije, na primer predelava lesa in kovin, novi materiali in tehnologije, živilske tehnologije in trajnostni turizem. Na obeh straneh meje primanjkujejo podobna znanja in veščine na področju industrije, turizma, socialnega in zdravstvenega varstva ter na ravni poklicnega izobraževanja. Prehod na zeleno in digitalno gospodarstvo bo zahteval nova znanja in veščine, da ohrani konkurenčnost.

Med podeželjem in mestnimi območji so razlike v **dostopu do izobraževanja in usposabljanja**. Udeležba v vseživljenjskem učenju je nižja v določenih skupinah ljudi, kot so manj izobraženi, starejši in migranti, zato so potrebni bolj vključujoči načini pridobivanja delovnih in življenjskih veščin.

Mala podjetja imajo pomembno vlogo v regionalnem gospodarstvu, na številna pa so vplivali ukrepi zaradi Covid-19. Za prilagoditev novim izzivom, inovacije in večjo odpornost in konkurenčnost potrebujejo znanje in veščine. Prenos ugotovitev raziskav in razvoja v MSP je še vedno slab.

V obeh državah deluje veliko število institucij na področjih izobraževanja, usposabljanja, raziskav in razvoja in trga dela ter ekonomski in socialni partnerji. Vendar je usklajevanja med njimi malo, intenzivnejše sodelovanje pa še vedno ovirajo jezikovne ovire in nizka stopnja medkulturnih veščin.

Čezmejno sodelovanje lahko pomeni dodano vrednosti pri obravnavi naslednjih skupnih potreb:

- boljša priprava storitev in subjektov na področju izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja za zagotavljanje potrebnih veščin v regionalnem gospodarstvu in za prehod v zeleno in digitalno gospodarstvo;
- obravnava digitalnih razlik v življenju in delu;
- podpora MSP za razvoj inovacij ter veščin in kompetenc za raziskave in razvoj;
- izboljšanje vključevanja v vseživljenjsko učenje, vključno z ranljivimi skupinami;
- spodbujanje potenciala ljudi za inovacije in podjetništvo;
- spodbujanje medkulturnih in jezikovnih veščin.

Specifični cilj se bo izvajal v obliki nepovratnih sredstev (podrobnejša utemeljitev je navedena v razdelku Načrtovana uporaba finančnih instrumentov).

Izbrani politični cilj ali izbrani specifični cilj Interreg	Izbrani specifični cilj	Prednostna naloga	Utemeljitev izbire
PO4 - Bolj socialna in vključujoča Evropa z izvajanjem evropskega stebra socialnih pravic	RSO4.6 – Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma na področju gospodarskega razvoja, socialnega vključevanja in socialnih inovacij	Prednostna naloga 2 – Sposobnejša in bolj konkurenčna regija	Programsko območje ima skupno zgodovinsko in kulturno dediščino, ki skupaj z izrazitimi naravnimi vrednotami zagotavlja močno prednost trajnostnemu turizmu. Dejavnosti na prostem, wellness, hrana in vino, pohodništvo, kolesarstvo ter podeželski, mestni in kulturni turistični produkti tvorijo precejšen delež regionalnega gospodarstva na obeh straneh meje. Turistični sektor že desetletje raste, leta 2020/21 pa je zaradi pandemije Covid-19 utrpel hudo zmanjšanje. Regionalni gospodarski sistemi se morajo prilagoditi spremenjenim razmeram. Okrepljeni zdravstveni in varnostni ukrepi, manj interakcije in digitalne storitve ter učinkovitejša raba virov so nove zahteve, ki so posebej zahtevne za mala družinska podjetja in podeželje. Ohranjanje naravnih in kulturnih vrednot ostaja izziv. Med pandemijo se je še povečal obisk narave (zaščiten območja). Nekatere regije so precej odvisne od sezonskega turizma, na katerega že vplivajo podnebne spremembe. Kultura ima pomembno vlogo ne samo na področju oblikovanja identitete območja in njegovega družbenega tkiva, ampak tudi kot gospodarski potencial. Ustvarjanje in distribucija kulturnih vsebin ter dostop do raznolike čezmejne publike so se spremenili in pomembnejši je postal digitalni prehod. Ukrepi za zavezitev pandemije Covid-19 so močno prizadeli kulturo in ustvarjalne industrije, ki morajo okrevati in postati odpornejše. Potencial za ustvarjanje novih delovnih mest in storitev tudi na podeželju še ni dovolj izkoriščen. Raziskati je treba inovativne rešitve in nove, bolj trajnostne poslovne modele v tem sektorju. Čezmejno sodelovanje lahko pomeni dodano vrednosti pri obravnavi naslednjih potreb: • bolj okoljsko in ekonomsko vzdržen turizem; • valorizacija in kapitalizacija turističnih produktov na podlagi naravne in kulturne dediščine; • spodbujanje rešitev za trajnostno mobilnost na področju turizma ter prilagajanje izzivom zaradi podnebnih sprememb; • razvoj gospodarskega potenciala kulturne in ustvarjalne industrije. Specifični cilj se bo izvajal v obliki nepovratnih sredstev (podrobnejša utemeljitev je navedena v razdelku Načrtovana uporaba finančnih instrumentov).

ISO1 - Boljše upravljanje sodelovanja	ISO6.2 – Krepitev učinkovitega javnega upravljanja s spodbujanjem pravnega in upravnega sodelovanja ter sodelovanja med državljani, subjekti civilne družbe in institucijami, zlasti za reševanje pravnih in drugih ovir v obmejnih regijah	Prednostna naloge 3 – Boljše upravljanje sodelovanja	Geografske značilnosti in državna meja med Slovenijo in Avstrijo niso samo fizična ovira, ki ločuje dve ozemlji, ampak ločuje tudi različne upravne sisteme in pravne ureditve, kulture, jezike, prostorske in kulturne usmeritve ter družbene, ekonomske in kulturne dejavnosti. Številna vprašanja za trajnostni socialno-ekonomski razvoj (npr. prostorsko načrtovanje, podpora podjetjem, mobilnost znotraj regij in med njimi, zdravstveno in socialno varstvo), blaženje podnebnih sprememb ter prilagajanje in javna uprava ter načrtovanje politike zahtevajo obravnavo, usklajevanje in vključevanje deležnikov prek upravnih in nacionalnih meja. Vendar pa različni politični, pravni, upravni in socialno-ekonomski okviri v programskem območju še vedno ovirajo dinamičnejše čezmejno sodelovanje na institucionalni ravni ter bolj povezan družbeno-ekonomski prostor. V regiji najbolj prevladujejo majhne občine. Te občine imajo zelo omejena sredstva (finančna, kadrovska) za obravnavanje razvojnih sprememb na številnih tematskih področjih. MSP v regiji pogosto nimajo čezmejnega poslovnega sodelovanja ter dostopa do trga in zmogljivosti za digitalizacijo in uporabne raziskave in razvoj. Čezmejno sodelovanje bi lahko ustvarilo dodano vrednost z obravnavo naslednjih potreb: • skupno obravnavanje številnih skupnih izzivov in premagovanje ovir zaradi različnih upravnih in pravnih sistemov ter pravnih ureditev s spodbujanjem struktur trajnostnega sodelovanja; • krepitev konkurenčnosti in zmogljivosti sodelovanja subjektov v gospodarstvu območja. Specifični cilj se bo izvajal v obliki nepovratnih sredstev (podrobnejša utemeljitev je navedena v razdelku Načrtovana uporaba finančnih instrumentov).
ISO1 - Boljše upravljanje sodelovanja	ISO6.3 – Gradnja medsebojnega zaupanja, zlasti s spodbujanjem sodelovanja med ljudmi	Prednostna naloge 3 – Boljše upravljanje sodelovanja	Razvoj povezanega razvojnega prostora zahteva številne povezave med ljudmi in strukturami civilne družbe v regiji in v čezmejnem prostoru. Ker je v preteklosti območje več desetletij delila državna meja, so se ljudje in dejavnosti zaradi različnih jezikov in različnih upravnih ureditev usmerili na regionalna in držana ozemlja in središča. Poleg struktur in postopkov formalnega in institucionaliziranega sodelovanja na upravni ravni, so tudi številni stiki in povezave med lokalnimi prebivalci in čezmejnimi institucijami pomembni za socialno-ekonomsko povezovanje v regiji. Številne pobude za čezmejno sodelovanje v majhnem obsegu bi lahko ustvarjale dodano vrednost, ker bi obravnavale potrebe ozaveščanja ter ustvarjanja zaupanja in kulture sodelovanja med prebivalstvom in javnostjo ter institucijami civilne družbe na obeh straneh meje. Specifični cilj se bo izvajal v obliki nepovratnih sredstev (podrobnejša utemeljitev je navedena v razdelku Načrtovana uporaba finančnih instrumentov).

2. PREDNOSTNE NALOGE

2.1 Prednostna naloga I – Odpornejša in bolj trajnostna regija

2.1.1. Specifični cilj 1.1 – Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanje tveganj in odpornost na nesreče (RSO 2.4)

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.1.1.1 Povezane vrste ukrepov ter njihov pričakovani prispevek k navedenim specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Namen specifičnega cilja je izboljšati odpornosti ekosistemov, podjetij in skupnosti na vplive podnebnih sprememb ter krepitev mehanizmov za čezmejno preprečevanje tveganj in ukrepanje. Projekti, ki se izvajajo v okviru tega specifičnega cilja, bi torej morali uvajati izvedljive pristope in rešitve za varstvo podnebja, izgubo biotske raznovrstnosti in prilagajanje na učinke podnebnih sprememb. Potrebni so torej ukrepi za zmanjševanje CO₂, skupno upravljanje vodnih teles, varstvo biotske raznovrstnosti, varstvo narave, preprečevanje tveganj in odpornost na naravne nesreče.

Izvedeni ukrepi bi morali biti skladni s cilji zelenega dogovora EU za doseganje podnebne nevtralnosti in zmanjševanje emisij toplogrednih plinov. Izvedeni projekti morajo biti rezultat skupnega sodelovanja in povezovanja med ustreznimi institucijami, pri čemer morajo zagotoviti konkretne in uporabne rešitve ter okrepiti zmogljivosti deležnikov, udeleženih pri izvajanju ukrepov, določenih v sprejetih regionalnih in nacionalnih strategijah (npr. nacionalni načrti za energetiko in podnebje).

Vrste dejavnosti (okvirno):

- razvoj in izvajanje strategij, akcijskih načrtov in pilotnih ukrepov,
- izmenjava znanj in izkušenj ter krepitev zmogljivosti,
- krepitev raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti,
- ozaveščanje,
- digitalne rešitve.

Ukrepi morajo temeljiti na izzivih, s katerimi se srečuje območje, in stremeti h krepitvi odpornosti okolja (narave in družbeno-gospodarskih dejavnikov) na posledice podnebnih sprememb.

Tematska področja posebne pozornosti:

- **Podnebne spremembe: ukrepi za varstvo podnebja, odpornost, prilagajanje in ublažitev**
Skupni razvoj, izvajanje in nadgradnja rešitev, ki izboljšujejo zmogljivosti ustreznih deležnikov ter odpornost skupnosti in podjetij na podnebne spremembe.
- **Upravljanje vodnih teles**
Zagotavljanje dolgoročnega trajnostnega čezmejnega upravljanja voda za ohranjanje ekosistemov, odvisnih od sladkih voda, in obvladovanje poplavne ogroženosti.
- **Biotska raznovrstnost in varstvo narave**
Varstvo biotske raznovrstnosti in narave z razvojem, izvajanjem in krepitvijo skupnih sonaravnih rešitev in ukrepov upravljanja, z namenom obnove, izboljšanja in ohranitve ekosistemskih storitev naravnega okolja z vidika podnebnih sprememb (vključno z območji NATURA 2000 in drugimi vrstami varstva).
- **Preprečevanje nesreč, blaženje njihovih posledic in odzivanje nanje**
Razvoj in izvajanje čezmejnih protokolov za odzivanje in reševanje ter mehanizmov za ublažitev posledic nesreč in odzivanje nanje.

Vrste ukrepov (neizčrpen seznam):

- Usklajeni skupni raziskovalni in inovativni ukrepi, razvoj strategij, modelov in pilotnih ukrepov, za zmanjšanje emisij CO₂, ki jih povzroča človek, in izboljšanje prilagoditvenih sposobnosti na programskem območju za obvladovanje učinkov podnebnih sprememb.

- Pobude za skupne ukrepe spremljanja učinkov podnebnih sprememb na krajino, naravo, ekosisteme in državljane na obmejnem območju.
- Razvoj zmogljivosti za zagotavljanje storitev za prilagajanje podnebnim spremembam in blažitev njihovih vplivov (npr. krepitev podnebnih raziskav, vzpostavitev ukrepov za preprečevanje in obvladovanje tveganj, povezanih z naravnimi nesrečami, ki jih povzročajo podnebne spremembe, ter skupni razvoj inovativnih ukrepov in orodij, interoperabilnih podatkovnih zbirk in sistemov za spremljanje, opozarjanje in odzivanje na nesreče na različnih teritorialnih ravneh).
- Skupno upravljanje vodnih teles (npr. skupna drenaža in upravljanje podzemnega povodja, usklajeni ukrepi za preprečevanje poplav, spremljanje kakovosti in količine površinskih in podzemnih voda ter ukrepi za izboljšanje ekološkega in kemijskega stanja ter količine vode v vodnih telesih), ki spodbuja uporabo inovativnih pristopov in digitalizacijo.
- Razvoj čezmejnih strategij in ukrepov, izvajanje pilotnih projektov za preprečevanje izgube biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti ter krepitev upravljanja narave, trajnostnega upravljanja rabe zemljišč, podnebju prijaznega razvoja naselij in varstva tal, ohranjanja ekosistemskih storitev in čezmejne ekološke povezljivosti.
- Inovativne in digitalne rešitve in prakse, ki obravnavajo izgubo biotske raznovrstnosti, onesnaževanje zraka, upravljanje voda, povečano število tveganj za nesreče itd.
- Razvoj in izvajanje čezmejnih protokolov in mehanizmov za reševanje v primeru naravnih nesreč, povezanih s podnebnimi spremembami (usklajeni protokoli za odzivanje, usklajevanje pristojnih institucij, povezanih z obvladovanjem tveganj, skupna usposabljanja reševalnih ekip, krepitev zmogljivosti itn.).

Ukrepi so bili ocenjeni kot skladni z načelom, da se ne škoduje bistveno, saj so bili ocenjeni kot združljivi na podlagi smernic glede mehanizma za okrevanje in odpornost.

Pričakovani rezultati

Izvedeni ukrepi čezmejnega sodelovanja bodo okrepili zmogljivost in pripravljenost lokalnih, regionalnih in nacionalnih deležnikov za spopadanje z izzivi, ki jih prinašajo podnebne spremembe, ter povečali odpornost čezmejnega območja na vplive podnebnih sprememb.

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Ukrepi, podprti v okviru te prednostne naloge, so skladni s tretjim tematskim področjem politike strategije EUSALP za Alpsko regijo – „Bolj vključujoč okoljski okvir za vse ter obnovljive in zanesljive energetske rešitve za prihodnost“. Prednostna naloga 1 v IP SI-AT 2021-2027 je močno povezana s ciljem 3 (Ohranjanje alpske dediščine in spodbujanje trajnostne rabe naravnih in kulturnih virov). Izvedeni ukrepi bodo prispevali tudi k doseganju ciljev EUSDR – Strategija EU za Podonavje, in sicer prednostno področje 5 – „Upravljanje okoljskih tveganj“ in prednostno področje 6 – „Ohranjanje biotske raznovrstnosti, krajine ter kakovosti zraka in tal“.

2.1.1.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(3), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 2: Kazalniki učinka specifičnega cilja 1.1

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
1	1.1 (RSO2.4)	RCO 84	Pilotni ukrepi, razviti skupaj in izvedeni v projektih	Pilotni ukrepi	0	17
1	1.1 (RSO2.4)	RCO 87	Organizacije, ki sodelujejo prek meja	Organizacije	0	35

Tabela 3: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 1.1

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
1	1.1 (RSO2.4)	RCR 104	Rešitve, ki so jih organizacije sprejele ali nadgradile	Rešitev	0	2021	15	Jems	
1	1.1 (RSO2.4)	RCR 84	Organizacije, ki sodelujejo prek meja po zaključku projekta	Organizacija	0	2021	24	Jems	

2.1.1.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine podprtih ukrepov so organizacije in posamezniki, ki bodo vključeni v ukrepe ali na katere bodo ukrepi pozitivno vplivali, vključno z:

- lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi javnimi organi ter sektorskimi agencijami, zlasti tistimi, ki so aktivni na področju ohranjanja narave, upravljanja voda, mobilnosti in civilne zaščite ter na drugih relevantnih področjih,
- interesne skupine, vključno z nevladnimi organizacijami, zlasti tiste, ki so aktivne na področju varstva biotske raznolikosti, ozaveščanja o podnebnih spremembah,
- visokošolskimi izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami,
- izobraževalnimi središči/središči za usposabljanje in šolami,
- podjetji, vključno z MSP,
- EZTS,
- splošno javnostjo.

2.1.2 Specifični cilj 1.2 – Spodbujanje prehoda v krožno gospodarstvo (RSO 2.6)

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.1.2.1 Povezane vrste ukrepov ter njihov pričakovani prispevek k navedenim specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Namen tega specifičnega cilja je spodbuditi potencialne čezmejnega območja pri izvajanju rešitev, povezanih s krožnim gospodarstvom in učinkovito rabo virov.

Izvedeni ukrepi bi morali podpirati ozaveščanje, izboljšati znanje in veščine ter podpirati mreženje različnih deležnikov, ki so aktivni na lokalni ravni (zasebno-javna partnerstva, raziskave in razvoj, MSP, javne ustanove itd.) ob meji za ugotavljanje, razvoj in preizkušanje rešitev za krožno gospodarstvo. Cilj podprtih projektov mora biti vzpostavitev novih vrednostnih verig v skladu z načeli gospodarnosti krožnih snovnih tokov (oblikovanje, proizvodnja in predelava, distribucija, uporaba, ponovna uporaba in popravilo, zbiranje in recikliranje, odgovorno ravnanje z ostanki odpadkov) ter drugih dejavnosti, povezanih s krožnim gospodarstvom. Dejavnosti, tematska področja in ukrepi bi morali biti osredotočeni na teme, ki lahko dosežejo največji učinek, ponudijo čezmejno podporo s programom pri prehodu programskega območja v krožno gospodarstvo. Ukrepi bi morali učinkovati na regionalni/likalni ravni in na ta način pripetati k ciljem EU, nacionalnim in regionalnim okoljskim in podnebnim ciljem.

Vrste dejavnosti (okvirno):

- razvoj in izvajanje strategij, akcijskih načrtov in pilotnih ukrepov,
- vzpostavitev medsektorskih čezmejnih mrež,
- inovativne in uporabne rešitve na področju učinkovite rabe virov, ki bi spodbudile prehod na krožno gospodarstvo in učinkovitejšo rabo naravnih virov,

- krepitev raziskovalnih in inovacijskih zmogljivosti,
- opredelitev pravnih ovir in predlaganje rešitev za njihovo odpravo,
- digitalne rešitve,
- ozaveščanje ter izmenjava znanj in izkušenj.

Tematska področja posebne pozornosti:

- krožni in podnebju prijazni poslovni modeli,
- procesi, tehnologije in storitve, ki krepijo in podpirajo krožno gospodarstvo ter podnebju prijazne koncepte,
- funkcionalni in trajnostni materiali,
- prehod na zeleno gospodarstvo.

Vrste ukrepov (neizčrpen seznam):

- Skupni razvoj ter izvajanje inovativnih krožnih poslovnih modelov, procesov in tehnologij.
- Ukrepi za podporo (kratkim) zankam v krožnem gospodarstvu in čezmejnem modelom snovnih tokov (ponovna uporaba, popravilo, recikliranje, vračanje).
- Ukrepi, povezani z raziskavami in razvojem trajnostnih materialov, učinkovito rabo virov (npr. ponovna uporaba vode in energetska učinkovitost) ter procesi, tehnologijami, storitvami, poslovnimi modeli in proizvodi, ki utirajo pot za prehod na nizkoogljično gospodarstvo.
- Sodelovanje institucij na obmejnih območjih v zvezi s koncepti krožnega gospodarstva na podlagi modela četverne/trojne vijačnice.
- Modeli uporabnih raziskav in predstavitveni projekti na področju učinkovite rabe virov za racionalizacijo načrta za obmejno območje z učinkovito rabo virov.
- Pobude, ki podpirajo ukrepe, ki prispevajo k industrijski simbiozi, zmanjšanju količine odpadkov, boljšemu ravnanju z odpadki ter spodbujajo učinkovito rabo virov (preoblikovanje, zmanjšanje, recikliranje).
- Krepitev zmogljivosti MSP za prehod na krožno gospodarstvo in uporabo orodij IKT.
- Pobude za ozaveščanje splošne javnosti o učinkoviti rabi virov.

Ukrepi so bili ocenjeni kot skladni z načelom, da se ne škoduje bistveno, saj so bili ocenjeni kot združljivi na podlagi smernic glede mehanizma za okrevanje in odpornost.

Pričakovani rezultati

Izvedeni čezmejni ukrepi bodo zagotovili rešitve in izhodišča, ki bodo služili kot primeri najboljše prakse in omogočili prenos uspešnega sodelovanja med različne deležnike (raziskovalne in razvojne institucije, MSP, skupnosti ipd.) ter spodbudili krožno gospodarstvo in učinkovito rabo virov.

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Krožno gospodarstvo postaja ena od prednostnih nalog v programih in strategijah EU za programsko obdobje 2021–2027.

Ukrepi, podprti v okviru te prednostne naloge, so skladni s prvim tematskim področjem politike strategije EUSALP za Alpsko regijo – „Gospodarska rast in inovacije“. Prednostna naloga 2 v IP SI-AT 2021–2027 je močno povezana s ciljem 1 (Spodbujanje trajnostne rasti in inovacij na območju Alp: od teorije do prakse; od raziskovalnih ustanov do podjetij) in deloma tudi s ciljem 3 (Ohranjanje alpske dediščine in spodbujanje trajnostne rabe naravnih in kulturnih virov).

Podprti ukrepi bodo prispevali tudi k doseganju ciljev EUSDR – Strategija EU za Podonavje, in sicer prednostno področje 7 – „Razvoj družbe znanja“ in prednostno področje 8 – „Krepitev konkurenčnosti podjetij“.

2.1.2.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(3), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 4: Kazalniki učinka specifičnega cilja 1.2

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
1	1.2 (RSO2.6)	RCO 84	Pilotni ukrepi, razviti skupaj in izvedeni v projektih	Pilotni ukrepi	0	15
1	1.2 (RSO2.6)	RCO 87	Organizacije, ki sodelujejo prek meja	Organizacije	0	30

Tabela 5: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 1.2

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
1	1.2 (RSO2.6)	RCR 104	Rešitve, ki so jih organizacije sprejele ali nadgradile	Rešitev	0	2021	8	Jems	
1	1.2 (RSO2.6)	RCR 84	Organizacije, ki sodelujejo prek meja po zaključku projekta	Organizacija	0	2021	20	Jems	

2.1.2.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine podprtih ukrepov so organizacije in posamezniki, ki bodo vključeni v ukrepe ali na katere bodo ukrepi pozitivno vplivali, vključno z:

- lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi javnimi organi ter sektorskimi agencijami,
- interesnimi skupinami, vključno z nevladnimi organizacijami,
- ponudniki infrastrukturnih in javnih (komunalnih) storitev,
- visokošolskimi izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami,
- izobraževalnimi središči/središči za usposabljanje in šolami,
- podjetji, vključno z MSP,
- EZTS,
- splošno javnostjo.

2.1.3 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij

Sklic: točka (e)(iv) člena 17(3)

Prednostna naloga se nanaša na celotno programsko območje.

2.1.4. Načrtovana uporaba finančnih instrumentov

Sklic: točka (e)(v) člena 17(3)

V skladu s členom 17(3)(c) Uredbe (EU) 2021/1059 se projektom zagotavlja podpora v obliki nepovratnih sredstev. Program se osredotoča predvsem na spodbujanje sodelovanja in zmanjševanje čezmejnih ovir ter spodbujanje trajnostnih in zelenih rešitev. Program bo torej podpiral projekte z vplivom na celotni sektor in ozemlje. Glede na velikost in neprofitno naravo čezmejnih projektov je izbrana oblika podpore najprimernejša za uresničevanje programskih ciljev.

2.1.5 Okvirna razčlenitev virov programov EU po vrsti ukrepov

Sklic: točka (e)(vi) člena 17(3), točka (c)(v) člena 17(9)

Tabela 6: Razsežnost 1 – področje ukrepanja za prednostno nalogo 1

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Šifra	Znesek (v EUR)
1	ESRR	1.1 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanje tveganj in odpornosti na nesreče	060 ukrepi za prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje podnebnih tveganj: drugo, na primer nevihte in suša (vključno z ozaveščanjem, civilno zaščito in sistemi za obvladovanje naravnih nesreč, infrastrukture in ekosistemski pristopi)	6.300.000
1	ESRR	1.1 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanje tveganj in odpornosti na nesreče	064 Gospodarjenje z vodnimi viri in varovanje vodnih virov (vključno z upravljanjem povodij, posebnimi ukrepi za prilagoditev podnebnim spremembam, ponovno uporabo, zmanjševanjem puščanja)	3.150.000
1	ESRR	1.1 Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam, preprečevanje tveganj in odpornosti na nesreče	079 Varstvo narave in biotske raznovrstnosti, naravna dediščina in viri, zelena in modra infrastruktura	3.150.000
1	ESRR	1.2 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	029 Raziskovalni in inovacijski procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje med podjetji, raziskovalnimi središči in univerzami s poudarkom na nizkoogljičnem gospodarstvu, odpornosti in prilagajanju podnebnim spremembam	4.250.000
1	ESRR	1.2 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	030 Raziskovalni in inovacijski procesi, prenos tehnologije ter sodelovanje med podjetji, ki se osredotočajo na krožno gospodarstvo	2.975.000
1	ESRR	1.2 Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	071 Spodbujanje uporabe recikliranih materialov kot surovin	1.275.000

Tabela 7: Razsežnost 2 – oblika financiranja za prednostno nalogo 1

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Šifra	Znesek (v EUR)
1	ESRR	1.1	01	12.600.000
1	ESRR	1.2	01	8.500.000

Tabela 8: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop za prednostno nalogo 1

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Šifra	Znesek (v EUR)
1	ESRR	1.1	33	12.600.000
1	ESRR	1.2	33	8.500.000

2.2 Prednostna naloga 2 – Sposobnejša in bolj konkurenčna regija

2.2.1 specifični cilj 2.1 – Razvoj znanj, spretnosti ter kompetenc za delo in življenje (RSO 4.2.)

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.2.1.1 Povezane vrste ukrepov ter njihov pričakovani prispevek k navedenim specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Namen specifičnega cilja je podpiranje lokalnih in regionalnih deležnikov pri zagotavljanju kompetenc, potrebnih za krepitev konkurenčnosti programskega območja ter njegov prehod na zeleno in digitalno gospodarstvo. Poleg tega je namen specifičnega cilja tudi izboljšati medkulturne in jezikovne kompetence za izboljšanje čezmejnega sodelovanja.

Vrste dejavnosti (okvirno)

- razvoj in izvajanje konceptov, modelov in orodij na vseh ravneh izobraževanja in usposabljanja,
- pilotni ukrepi,
- razvoj izobraževalnih programov, vsebin in orodij za usposabljanje,
- dejavnosti izobraževanja in usposabljanja ter izmenjava znanj,
- mentorstvo in pripravništvo,
- mobilnost in izmenjave za učitelje/učence/dijake/študente/delavce,
- vzpostavitev čezmejnih mrež ter čezmejnih in medsektorskih partnerstev in izmenjav,
- ozaveščanje ter spodbujanje znanj in spretnosti.

Dejavnosti morajo biti namenjene uvajanju rešitev v trajnostne prakse, zato enkratni dogodki ali tečaji niso podprti. Priložnosti izobraževanja in usposabljanja morajo biti tudi v celoti dostopne invalidom, ne glede na to, ali potekajo v živo ali prek spleta. Če je primerno, je treba v ponudbe za usposabljanje vključiti usposabljanje na področju digitalnega ozaveščanja.

Tematska področja posebne pozornosti: Ukrepi morajo predvsem olajšati razvoj in pilotno testiranje inovativnih sistemskih rešitev za spodbujanje znanj in spretnosti ter kompetenc na naslednjih področjih:

- konkurenčnost regionalnih gospodarstev,
- prehod na zeleno regionalno gospodarstvo,
- digitalizacija za delo in življenje,
- podjetništvo, ustvarjalnost in inovacije,
- socialne inovacije in socialno gospodarstvo,
- medkulturno učenje in učenje jezikov.

Vrste ukrepov (neizčrpen seznam):

- Opredelitev obstoječih in prihodnjih potreb po znanjih in spretnostih na regionalnem trgu ter razvoj in preizkušanje s tem povezanih modelov in orodij za napovedovanje.
- Razvoj in pilotno preizkušanje inovativnih pristopov za spodbujanje naborov znanj in spretnosti ter poklicev, ki jih potrebujejo lokalna/regionalna gospodarstva, zlasti na področju poklicnega izobraževanja in vseživljenjskega učenja.
- Razvoj ter pilotno izvajanje novih programov in orodij, ki se osredotočajo na izpopolnjevanje in prekvalificiranje delavcev in brezposelnih, s poudarkom na konkurenčnosti in prehodu na zeleno gospodarstvo
- Podpiranje razvoja kompetenc ter znanj in spretnosti, ki spodbujajo oživitve dediščine (varstvo, ohranjanje, upravljanje, predstavitev) ter kulturne in ustvarjalne industrije, tudi s spodbujanjem medgeneracijskega/večgeneracijskega čezmejnega sodelovanja.
- Razvoj kompetenc za uvajanje inovativnih digitalnih rešitev v okviru proizvodov in storitev (umetna inteligenca, strojno učenje, internet stvari, interoperabilnost podatkov, kibernetska varnost itn.).
- Podpiranje razvoja kompetenc MSP za njihovo digitalno preobrazbo s splošnim ciljem prehoda na zeleno gospodarstvo in izboljšanja regionalne konkurenčnosti.
- Podpiranje razvoja digitalnih znanj in spretnosti ljudi, ki se soočajo z izključenostjo zaradi digitalnega razkoraka (npr. izboljšanje digitalnih znanj in spretnosti za delo z novimi tehnologijami ter razvoj znanj in spretnosti starejših in drugih skupin za uporabo in izkoriščanje možnosti digitalizacije.
- Izboljšanje kompetenc lokalnih in regionalnih sistemov za podporo podjetjem, da bi spodbudili podjetništvo in pobude za

zagonjska podjetja, zlasti na podeželju in v zvezi z zelenim gospodarstvom.

- Sodelovanje raziskovalnih in razvojnih institucij, organizacij za izobraževanje in usposabljanje ter podjetij pri razvoju in preizkušanju podpornih storitev, ki omogočajo dostop do rezultatov raziskav in njihovo uporabo v lokalnih/regionalnih MSP, zlasti v zvezi z zelenimi koncepti, digitalizacijo ter obnovo in krepitevijo odpornosti (npr. prek platform za izmenjavo znanja, mrež ali vozlišč).
- Ukrepi, ki podpirajo razvoj kompetenc lokalnih in regionalnih deležnikov za spodbujanje socialnih inovacij in socialnega gospodarstva/podjetništva.
- Razvoj inovativnih in sistemskih rešitev za povečanje medkulturnih in jezikovnih kompetenc različnih ciljnih skupin.

Ukrepi so bili ocenjeni kot skladni z načelom, da se ne škoduje bistveno, saj so bili ocenjeni kot združljivi na podlagi smernic glede mehanizma za okrevanje in odpornost.

Pričakovani rezultati

Povečala se bo zmogljivost lokalnih in regionalnih akterjev, da podjetja in splošno prebivalstvo opremijo z znanji za zeleni in digitalni prehod. MSP bodo okrepila svoje zmogljivosti za inovacije ter okrepila sodelovanje z raziskovalnimi in inovacijskimi ustanovami. Izboljšale se bodo zmogljivosti organizacij za podporo podjetništvu za podpiranje (čezmejnih) podjetniških pobud. Lokalnim in regionalnim deležnikom bodo ponujeni novi modeli in rešitve za krepitev medkulturnih in jezikovnih kompetenc.

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Prispevek te prednostne naloge k makroregionalni strategiji EUSALP se pričakuje zlasti v okviru cilja 1: Spodbujanje trajnostne rasti in inovacij na območju Alp s izboljšanjem kakovosti izobraževalnih sistemov in sistemov usposabljanja ter z okrepljenimi kompetencami za inovacije. Prispevek k EUSDR je predviden zlasti na prednostnem področju 9: Ljudje in veščine, ter prednostnega področja 8: Konkurenčnost podjetij z izboljšanjem znanj, spretnosti in kompetenc, kakovosti izobraževanja in usposabljanja ter spodbujanjem vseživljenjskega učenja ter podjetniških veščin.

Ukrepi čezmejnega sodelovanja bodo opolnomočili organizacije za izobraževanje in usposabljanje, ustanove trga dela in gospodarske subjekte za izboljšanje ali razvoj novih produktov in storitev za učinkovito zagotavljanje spretnosti, veščin in kompetenc, potrebnih v regionalnem gospodarstvu na področjih pametne specializacije in prehoda na zeleno in digitalno gospodarstvo. Pridobivanje digitalnih kompetenc in rešitev bo pomagalo izboljšati dostop do izobraževanja in usposabljanja, zlasti na podeželju, ter do storitev v javnem interesu. Zagotavljanje priložnosti za medkulturno učenje in učenje jezikov bo pomagalo krepiti zaupanje in potencial za čezmejno sodelovanje.

2.2.1.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(3), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 9: Kazalniki učinka specifičnega cilja 2.1

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota [255]	Mejnik (2024) [200]	Končna ciljna vrednost (2029) [200]
2	2.1 (RSO4.2)	RCO 84	Pilotni ukrepi, razviti skupaj in izvedeni v projektih	Pilotni ukrepi	0	10
2	2.1 (RSO4.2)	RCO 85	Sodelovanje v skupnih programih usposabljanja	Udeležbe	0	35

Tabela 10: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 2.1

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
2	2.1 (RSO4.2)	RCR 104	Rešitve, ki so jih organizacije sprejele ali nadgradile	Rešitve	0	2021	10	Jems	
2	2.1 (RSO4.2)	RCR 81	Dokončanje skupnih programov usposabljanja	Udeleženci	0	2021	28	Jems	

2.2.1.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine podprtih ukrepov so organizacije in posamezniki, ki bodo vključeni v ukrepe ali na katere bodo ukrepi pozitivno vplivali, vključno z:

- lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi javnimi organi ter sektorskimi agencijami, zlasti tistimi, ki so aktivni na področju izobraževanja in usposabljanja, trga dela, podjetništva, gospodarskega razvoja in konkurenčnosti, digitalizacije, socialnega in zdravstvenega varstva ter na drugih relevantnih področjih,
- visokošolskimi izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami,
- izobraževalnimi središči/središči za usposabljanje in šolami, ki nudijo formalno in neformalno izobraževanje in usposabljanje,
- MSP in podjetji,
- organizacijami za podporo podjetništva, kot so centri, ki pomagajo podjetjem pri zagonu, podjetniški inkubatorji, inovacijska središča,
- EZTS,
- interesnimi skupinami, vključno z nevladnimi organizacijami, zlasti tistimi, ki so aktivne na področju izobraževanja in usposabljanja na področjih pametne specializacije, prehoda v zeleno gospodarstvo, digitalizacije, gospodarstva oskrbe, organizacij grozdov in mrež, organizacij, ki zastopajo gospodarske in socialne interese delavcev/delodajalcev,
- splošno javnostjo.

2.2.2. Specifični cilj 2.2 – Trajnostni gospodarski razvoj, ki temelji na kulturnih in turističnih potencialih (RSO 4.6)

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.2.2.1 Povezane vrste ukrepov ter njihov pričakovani prispevek k navedenim specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Namen specifičnega cilja je povečanje trajnosti, konkurenčnosti in odpornosti turizma s trajnostno rabo lokalnih, naravnih in kulturnih dobrin. Njegov namen je spodbujati potenciala, ki jih imajo kultura, kulturna dediščina in ustvarjalna industrija za gospodarski razvoj in krepitev identitete programskega območja.

Poudarek bi moral biti na trajnostnem razvoju turizma, ob upoštevanju vseh ureditev za varstvo in zagotavljanju trajnostnih rešitev za upravljanje obiskovalcev ter ob upoštevanju tveganja podnebnih sprememb. Spodbujati je treba vključevanje in sodelovanje malih družinskih podjetij ter razvoj turizma in kulture na podeželskih območjih ob meji.

Posegi, ki vplivajo na kulturno dediščino, morajo biti skladni z najboljšimi praksami o skladnosti z „Evropskimi načeli kakovosti za ukrepe, ki jih financira EU in lahko vplivajo na kulturno dediščino“, ki jih je pripravila organizacija ICOMOS za Evropsko komisijo in v okviru vodilne pobude Evropske unije (EU) v evropskem letu kulturne dediščine 2018. V njih so izkazana integrirana, trajnostna in vključujoča vodilna načela nove evropske pobude Bauhaus.

Program spodbuja vključevanje ukrepov za ustvarjanje prihodkov, ki podpirajo dejavnosti v prenovljenih območjih kulturne dediščine ali kulturnih območjih, na primer z diverzifikacijo uporabe območij ali posredno z gospodarsko pridobitvijo za čezmejno regijo.

Vrste dejavnosti (okvirno)

- razvoj in izvajanje dolgoročnih strategij sodelovanja, konceptov in akcijskih načrtov,
- razvoj in uporaba novih modelov in orodij sodelovanja,
- razvoj in izvajanje pilotnih ukrepov,
- razvoj izobraževalnih programov, vsebin in orodij za usposabljanje,
- izobraževanje, usposabljanje, mentorstvo, svetovanje, izmenjave za učence/dijake/študente/osebje/delavce,
- skupne promocijske dejavnosti,
- dejavnosti ozaveščanja.

Tematska področja posebne pozornosti:

- razvoj inovativnih in trajnostnih čezmejnih turističnih proizvodov in storitev,
- razvoj kompetenc na področju turizma ter kulturne in ustvarjalne industrije,
- trajnostne rešitve za čezmejno mobilnost v turizmu,
- prilagajanje turističnih sistemov¹ podnebnim spremembam ter prehod na zelene turistične proizvode in storitve,
- sodelovanje pri razvoju proizvodov in storitev v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih.

Vrste ukrepov (neizčrpen seznam):

- Vzpostavitev mrež čezmejnega sodelovanja in izvajanje pilotnih ukrepov za spodbujanje lokalnega razvoja, ki temeljijo na prizadevanjih za inovativno, trajnostno in vključujočo rabo potencialov kulture, kulturne dediščine in turizma, tudi prek kulturne in ustvarjalne industrije na obmejnih območjih.
- Priprava in izvajanje skupnih čezmejnih konceptov, strategij in akcijskih načrtov, ki temeljijo na posebnih območjih (npr. alpsko, regionalno/podeželsko, območje Karavank, območje Mure), vključno z območji, ki so posebej ranljiva za podnebna tveganja, ali posebnih temah ali proizvodih na področju naravne in kulturne dediščine ter krajinske pestrosti.
- Vključevanje in preoblikovanje že vzpostavljenih turističnih proizvodov v trajnostne čezmejne tematske poti, proizvode ali destinacije (npr. kolesarjenje, pohodništvo, kulturne poti, hrana, naravne vrednote ...) ter njihov nadaljnji razvoj (kakovost, raznolikost, prepoznavnost, dostopnost ipd.).
- Krepitev zmogljivosti za inovacije v turizmu in kulturni dediščini s poudarkom na trajnostnem razvoju novih ali nadgradnji že obstoječih čezmejnih turističnih proizvodov (npr. izboljšane vsebine, procesi, tehnologije in digitalne storitve, vodenje kakovosti, interpretacija, avtentičnost, ekološke inovacije, okolju prijazne tehnologije v turizmu), raznovrstnosti proizvodov (npr. za nove ciljne skupine) in preizkušanju novih modelov sodelovanja med deležniki v turističnih sistemih.
- Razvoj znanj in spretnosti za delavce v turizmu in/ali kulturi, da bi podprli okrevanje in odpornost sektorjev ter se prilagodili novim smernicam in potrebam (izpopolnjevanje, prekvalifikacija, razvoj digitalnih znanj in spretnosti, znanja in spretnosti na področju zdravstvenih zahtev in varnosti obiskovalcev, razumevanje tržnih smernic, komunikacija itn.) ter vzpostavitev medsebojnega zaupanja in krepitev skupnega znanja o čezmejnih smernicah, storitvah in trajnostnih ponudbah.
- Ukrepi za pridobitev kvalifikacij in strokovno usposabljanje za izboljšanje znanja in spretnosti ter kompetenc na področju čezmejnih turističnih storitev in kulturne ponudbe (npr. znanje o prostočasnih potovanjih in turizmu, upravljavsko in jezikovno znanje, rokodelsko znanje, posebna znanja, povezana s kulturo).
- Ukrepi, ki podpirajo čezmejno upravljanje tokov turistov/obiskovalcev z opredelitvijo ustreznih ohranitvenih ukrepov na podlagi ugotovljene nosilne zmogljivosti naravnih območij.
- Razvoj in preizkušanje inovativnih čezmejnih zunajsezonskih turističnih ponudb (npr. posebne okolju prijazne ponudbe, ki prispevajo k podaljšanju turistične sezone in promovirajo manj znane destinacije).
- Zagotavljanje trajnostnih rešitev za intermodalno mobilnost znotraj zavarovanih naravnih in kulturnih območij in za dostop do njih ter zagotavljanje rešitev za zadnji del poti.
- Krepitev zmogljivosti lokalnih in regionalnih ponudnikov turističnih proizvodov, z namenom uvedbe zelenih konceptov in standardov pri čezmejnih turističnih proizvodih in storitvah ob upoštevanju ranljivosti in potencialov kulturne dediščine, zavarovanih naravnih in krajinskih območij.
- Spodbujanje kulturnih potencialov obmejnega območja za razvoj in izvajanje novih dvostranskih čezmejnih proizvodov, s ciljem odprtja priložnosti za ustvarjanje delovnih mest v kulturni in ustvarjalni industriji, npr. podpora za zagonska podjetja v kulturni in ustvarjalni industriji, odpiranje možnosti za čezmejne izmenjave in soustvarjanje v kulturi, širjenje kulturnih trgov čez mejo in ustvarjanje vpliva na lokalne skupnosti.
- Razvoj in preizkušanje inovativnih rešitev za predstavitev in spodbujanje čezmejnih kulturnih dejavnosti in kulturne dediščine, predvsem s poudarkom na digitalnih rešitvah in uporabi orodij IKT.

Ukrepi so bili ocenjeni kot skladni z načelom, da se ne škoduje bistveno, saj so bili ocenjeni kot združljivi na podlagi smernic glede mehanizma za okrevanje in odpornost.

Pričakovani rezultati

Večja zmogljivost lokalnih in regionalnih akterjev za razvoj konkurenčnih in odpornejših proizvodov in storitev, ki temeljijo na trajnostni rabi naravnih in kulturnih dobrin. Povečale se bodo zmogljivosti akterjev v kulturnih in ustvarjalnih industrijah za ustvarjanje čezmejnih proizvodov in storitev. Povečal se bo dostop do čezmejne kulturne ponudbe na programskem območju, kar bo pozitivno vplivalo na lokalne skupnosti in njihove prebivalce ter okrepilo identiteto programskega območja.

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Prispevek te prednostne naloge k makroregionalni strategiji EUSALP se pričakuje zlasti v okviru cilja 1: Spodbujanje trajnostne rasti in inovacij na območju Alp s pospeševanjem inovacij in trajnostnih konceptov na področju turizma, in v okviru cilja 3: Zagotavljanje trajnosti na območju Alp s spodbujanjem trajnostne rabe naravnih in kulturnih vrednot in raznolikosti kultur. Prispevek k EUSDR je predviden zlasti na prednostnem področju 3: Kultura in turizem s spodbujanjem zelenih turističnih produktov in trajnostnim vrednotenjem kulturne dediščine.

¹ V tem primeru se sistem razume kot skupina subjektov (podjetja, institucije in organizacije), aktivnih na področju turizma, in omogočitveno okolje, na primer izobraževanje, upravljanje, trženje, izdajanje dovoljenj in standardi, zdravje in varnost itd.

Pričakuje se, da bodo ukrepi čezmejnega sodelovanja okrepili zmogljivosti v turističnih in kulturnih ekosistemi, da bodo skupaj obravnavali vprašanja v zvezi z okrevanjem in prehodom na zeleno in digitalno, zlasti na podeželju. Izboljšale se bodo inovacije, kakovost in raznovrstnost kulturnih in turističnih produktov in storitev, prilagojene določenim ciljnim skupinam. Okrepili se bodo znanja in spretnosti ter kompetence malih podjetij in drugih subjektov za čezmejno sodelovanje in opravljanje storitev, vključno z ozaveščenostjo in poznavanjem čezmejnih turističnih potencialov in kulture. Povečale se bodo zmogljivosti za ohranjanje naravnih in kulturnih vrednot ter prilagajanje specifičnim učinkom podnebnih sprememb na kulturo in turizem.

2.2.2.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(3), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 11: Kazalniki učinka specifičnega cilja 2.2

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
2	2.2 (RSO4.6)	RCO 84	Pilotni ukrepi, razviti skupaj in izvedeni v projektih	Pilotni ukrepi	0	20
2	2.2 (RSO4.6)	RCO 85	Sodelovanje v skupnih programih usposabljanja	Udeležbe	0	25

Tabela 12: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 2.2

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
2	2.2 (RSO4.6)	RCR 81	Dokončanje skupnih programov usposabljanja	Udeleženci	0	2021	16	Jems	
2	2.2 (RSO4.6)	RCR 104	Rešitve, ki so jih organizacije sprejele ali nadgradile	Rešitve	0	2021	10	Jems	

2.2.2.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine podprtih ukrepov so organizacije in posamezniki, ki bodo vključeni v ukrepe ali na katere bodo ukrepi pozitivno vplivali, vključno z:

- lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi javnimi organi ter sektorskimi agencijami, zlasti tistimi, ki so aktivni na področju turizma, kulture in varstva narave ter razvoja podeželja,
- interesnimi skupinami, vključno z nevladnimi organizacijami, zlasti tistimi, ki so aktivne na področju turizma, kulture, narave, izobraževanja in usposabljanja, ekologizacije in digitalizacije, razvoja podeželja, organizacij grozdov,
- visokošolskimi izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami,
- izobraževalnimi središči/središči za usposabljanje in šolami, zlasti na področju kulture in turizma,
- MSP, zlasti na področju turizma ter kulturne in ustvarjalne industrije,
- organizacijami za podporo podjetništva, kot so centri, ki pomagajo podjetjem pri zagonu, podjetniški inkubatorji, inovacijska središča,
- EZTS,
- splošno javnostjo.

2.2.3. Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij

Sklic: točka (e)(iv) člena 17(3)

Prednostna naloga se nanaša na celotno programsko območje.

2.2.4. Načrtovana uporaba finančnih instrumentov

Sklic: točka (e)(v) člena 17(3)

V skladu s členom 17(3)(c) Uredbe (EU) 2021/1059 se projektom zagotavlja podpora v obliki nepovratnih sredstev. Program se osredotoča predvsem na spodbujanje sodelovanja in zmanjševanje čezmejnih ovir ter spodbujanje trajnostnih in zelenih rešitev. Program bo torej podpiral projekte z vplivom na celotni sektor in ozemlje. Glede na velikost in neprofitno naravo čezmejnih projektov je izbrana oblika podpore najprimernejša za uresničevanje programskih ciljev.

2.2.5. Okvirna razčlenitev virov programov EU po vrsti ukrepov

Sklic: točka (e)(vi) člena 17(3), točka (c)(v) člena 17(9)

Tabela 13: Razsežnost 1 – področje ukrepanja za prednostno nalogo 2

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Šifra	Znesek (v EUR)
2	ESRR	2.1 Razvoj znanj, spretnosti ter kompetenc za delo in življenje	140 Podpora za usklajevanje ponudbe in povpraševanja na trgu dela in prehodov	2.125.000
2	ESRR	2.1 Razvoj znanj, spretnosti ter kompetenc za delo in življenje	151 Podpora izobraževanju odraslih (razen infrastrukture)	2.125.000
2	ESRR	2.1 Razvoj znanj, spretnosti ter kompetenc za delo in življenje	145 Podpora razvoju digitalnih spretnosti	1.700.000
2	ESRR	2.1 Razvoj znanj, spretnosti ter kompetenc za delo in življenje	146 Podpora prilagajanju delavcev, podjetij in podjetnikov na spremembe	2.550.000
2	ESRR	2.2 Trajnostni gospodarski razvoj, ki temelji na kulturnih in turističnih potencialih	166 Varstvo, razvoj in spodbujanje kulturne dediščine in kulturnih storitev	3.400.000
2	ESRR	2.2 Trajnostni gospodarski razvoj, ki temelji na kulturnih in turističnih potencialih	167 Varstvo, razvoj in spodbujanje naravne dediščine in ekoturizma razen območij Natura 2000	5.100.000

Tabela 14: Razsežnost 2 – oblika financiranja za prednostno nalogo 2

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Šifra	Znesek (v EUR)
2	ESRR	2.1	01	8.500.000
2	ESRR	2.2	01	8.500.000

Tabela 15: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop za prednostno nalogo 2

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Šifra	Znesek (v EUR)
2	ESRR	2.1	33	8.500.000
2	ESRR	2.2	33	8.500.000

2.3 Prednostna naloga 3 – Boljše upravljanje sodelovanja

Sklic: točka (d) člena 17(3)

2.3.1 Specifični cilj Interreg 3.1 – Krepitev usklajevanja in sodelovanja med institucijami (ISO 6.2)

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.3.1.1 Povezane vrste ukrepov ter njihov pričakovani prispevek k navedenim specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Cilj tega specifičnega cilja

V okviru tega specifičnega cilja je treba podpirati sodelovanje in usklajevanje (lokalnih in regionalnih javnih uprav, institucij in pobud) na spodaj navedenih tematskih področjih. Namen tega sodelovanja in usklajevanja bi moral biti:

- obravnavati in zmanjšati čezmejne ovire;
- okrepiti sodelovanje in usklajevanje med upravami, gospodarskimi institucijami in institucijami civilne družbe za oblikovanje skupnih in usklajenih politik, okvirov in ukrepov na področjih skupnega interesa in soodvisnosti;
- ustvariti ugodne okvirne pogoje za sprostitev gospodarskih potencialov in zmanjšanje regionalnih družbeno-gospodarskih razlik na obmejnem območju.

Ukrepi v okviru tega specifičnega cilja si morajo prizadevati za podporo in razvoj strateških in bolj formaliziranih čezmejnih struktur, sodelovanja, usklajevanja in politik pristojnih deležnikov na programskem območju. Pričakuje se dolgotrajen in strukturni učinek v celotnem skupnem čezmejnem družbeno-gospodarskem prostoru. Medsektorska vprašanja programa (ozaveščanje, izmenjava znanja in izkušenj, raziskave in inovacije, razvoj zmogljivosti in digitalizacija) so pomembni vidiki ukrepov v okviru tega specifičnega cilja.

Infrastruktura in dela niso predmet tega specifičnega cilja. Nakup opreme ali manjše dopolnilne naložbe so mogoče v primerih, ko se izkaže, da posebej prispevajo k ciljem te prednostne naloge.

Vrste dejavnosti (okvirno):

- organiziranje skupnih srečanj, delavnic in dogodkov,
- izmenjava izkušenj (za izmenjavo rešitev in povečanje njihovega učinka),
- prenos dobrih praks,
- usposabljanja, strokovni pregledi in izmenjave za osebje (za povečanje institucionalne zmogljivosti),
- zbiranje podatkov in izdelava študij (npr. za boljše razumevanje čezmejnih ovir in procesov),
- opredelitev pravnih ovir in predlogov za njihovo odpravo,
- razvoj in izvajanje strategij in akcijskih načrtov na obravnavanih tematskih področjih,
- priprava sporazumov o sodelovanju ter upravnih in pravnih predpisov,
- priprava publikacij in kampanj.

Cilj vseh dejavnosti mora biti zagotovitev konkretnih in trajnostnih rezultatov, ki so dejansko pomembni za obravnavano tematsko področje.

Podprti bodo ukrepi, ki obravnavajo naslednja področja:

- a) Vzpostavitev struktur za čezmejno usklajevanje ter podpora mreženju in izmenjavi med lokalnimi in regionalnimi upravami in institucijami za reševanje skupnih izzivov in iskanje usklajenih pristopov na ustreznih čezmejnih tematskih področjih, in sicer:
- trg dela (npr. izmenjave med institucijami na trgu dela, podjetji in izobraževalnimi ustanovami o razmerah na trgu dela ter spodbujanje poklicev, za katere primanjkuje delovne sile na obeh straneh meje ...);
 - zdravstvene in socialne storitve (sodelovanje med ustanovami zdravstvenega sistema ustanovami, lokalnimi organi in ustanovami za javno zdravje, krepitev zmogljivosti ustreznih deležnikov za reševanje skupnih izzivov, kot so spodbujanje zdravja in krepitev zmogljivosti, raziskovanje možnosti za čezmejno zagotavljanje socialnih in zdravstvenih storitev itn.);

- trajnostna mobilnost (npr. razvoj skupnih čezmejnih konceptov mobilnosti, raziskava tržnega povpraševanja po čezmejnih storitvah mobilnosti, vzpostavitev čezmejnih struktur za spodbujanje in razvoj rešitev za čezmejni javni prevoz, razvoj čezmejnih/regionalnih načrtov mobilnosti ...);
 - prostorsko načrtovanje (npr. razvoj čezmejnih konceptov in strategij za morebitna funkcionalna ali geografska območja s skupnimi potrebami, izzivi in potenciali, priprava in digitalizacija za premostitev prostorske ločenosti ter krepitev sodelovanja med različnimi sektorji (varstvo narave, varstvo kulturne dediščine, turizem, upravljanje voda, gozdarstvo, kmetijstvo itn.);
 - upravne zadeve (npr. vzpostavitev ali nadaljnji razvoj sodelovalnih upravnih in/ali usklajevalnih struktur lokalnih upravnih enot ...).
- b) Usklajevanje upravnih, organizacijskih in pravnih okvirov za premagovanje ovir, ki so posledica državnih meja ter različnih pravnih in ureditvenih sistemov v vseh sektorjih družbeno-gospodarskega razvoja, in sicer:
- trg dela (npr. vprašanja mobilnosti delovne sile, vzajemno priznavanje kompetenc ...);
 - zdravstvene in socialne storitve (npr. raziskovanje možnosti za čezmejno zagotavljanje socialnih in zdravstvenih storitev ...);
 - mobilnost (npr. usklajevanje storitev javnega prevoza, izboljšanje/uvredba čezmejnega javnega prevoza na kratke razdalje (dnevne migracije delavcev, učencev/dijakov/študentov in turistov ter trajnostne rešitve za zadnji del poti), spodbujanje čezmejne mobilnosti, usklajevanje vozniških redov in vozovnic, priprava usklajenih cenovnih politik ...).
- c) Čezmejni gospodarski razvoj, uporabne raziskave in razvoj ter pobude za podporo podjetjem, in sicer vzpostavitev in nadaljnji razvoj (obstoječih) poslovnih mrež, platform in vrednostnih verig znotraj regij in čez mejo (tako za obstoječa MSP kot za zagonska podjetja) ter sodelovanje med agencijami in institucijami za podporo podjetij za zagotovitev podpore zagonskim podjetjem (zlasti na manj dinamičnih, podeželskih območjih) in MSP pri internacionalizaciji, čezmejnem poslovanju (vstop/širitev poslovanja na slovenski ali avstrijski trg) in inovacijah. Dejavnosti bi morale biti namenjene krepitevi ekosistema za čezmejno sodelovanje na različnih tematskih področjih.

V okviru te prednostne naloge podpora za naložbe v infrastrukturo ni predvidena.

Ukrepi so bili ocenjeni kot skladni z načelom, da se ne škoduje bistveno, saj so bili ocenjeni kot združljivi na podlagi smernic glede mehanizma za okrevanje in odpornost.

Pričakovani rezultati

Cilj te prednostne naloge je oblikovanje skupnih formalnih struktur, postopkov in strategij za odpravljanje ovir, ustvarjanje ugodnih okvirnih pogojev in izvajanje rešitev za skupni čezmejni družbeno-gospodarski prostor.

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Ta specifični cilj se nanaša na medsektorsko področje politike EUSALP „Upravljanje, vključno z institucionalno zmogljivostjo“, katerega cilj je izboljšati sodelovanje in usklajevanje ukrepov v regiji in prek meja. Prispevek k EUSDR je predviden zlasti na prednostnem področju 10 „Institucionalne zmogljivosti in sodelovanje“. Natančneje, nanaša se na ukrep 1: „Izboljšati institucionalne zmogljivosti za zagotavljanje visokokakovostnih javnih storitev“, ukrep 2: „Omogočiti upravno sodelovanje skupnosti, ki živijo v obmejnih regijah“ in ukrep 7: „Okrepiti vključenost civilne družbe in lokalnih akterjev v Podonavju“.

2.3.1.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(3), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 16: Kazalniki učinka specifičnega cilja 3.1

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
3	3.1 ISO1 (ii)	RCO87	Organizacije, ki sodelujejo prek meja	Organizacije	0	20
3	3.1 ISO1 (ii)	RCO116	Skupno razvite rešitve	Rešitve	0	9

Tabela 17: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 3.1

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
3	3.1 ISO1 (ii)	RCR 84	Organizacije, ki sodelujejo prek meja po zaključku projekta	Organizacija	0	2021	10	Jems	
3	3.1 ISO1 (ii)	RCR 104	Rešitve, ki so jih organizacije sprejele ali nadgradile	Rešitev	0	2021	7	Jems	

2.3.1.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine podprtih ukrepov so organizacije in posamezniki, ki bodo vključeni v ukrepe ali na katere bodo ukrepi pozitivno vplivali, vključno z:

- lokalnimi, regionalnimi in nacionalnimi javnimi organi ter sektorskimi agencijami,
- strukturami civilne družbe in interesnimi skupinami, vključno z nevladnimi organizacijami,
- ponudniki infrastrukturnih in javnih (komunalnih) storitev,
- visokošolskimi izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami,
- izobraževalnimi središči/središči za usposabljanje in šolam,;
- podjetji, vključno z MSP,
- organizacijami za podporo podjetništva, kot so centri, ki pomagajo podjetjem pri zagonu, podjetniški inkubatorji, inovacijska središča,
- EZTS,
- splošno javnostjo.

2.3.2 Specifični cilj Interreg 3.2 – Krepitev zaupanja in sodelovanja med ljudmi (ISO 6.3)

Sklic: točka (e) člena 17(3)

2.3.2.1 Povezane vrste ukrepov ter njihov pričakovani prispevek k navedenim specifičnim ciljem in, kadar je primerno, makroregionalnim strategijam in strategijam za morske bazene

Sklic: točka (e)(i) člena 17(3), točka (c)(ii) člena 17(9)

Cilj tega specifičnega cilja

V okviru tega specifičnega cilja je treba podpirati skupne dejavnosti in pobude za sodelovanje ljudi in institucij civilne družbe ter pobude.

Infrastruktura in dela niso predmet tega specifičnega cilja. Nakup opreme ali manjše dopolnilne naložbe so mogoče v primerih, ko se izkaže, da posebej prispevajo k ciljem te prednostne naloge.

Vrste dejavnosti (okvirno):

- organiziranje skupnih srečanj, delavnic, dogodkov in podobnega,
- izmenjava informacij, znanja in izkušenj ter osebja,
- oblikovanje skupnih struktur in ukrepov na obravnavanih tematskih področjih.

Podprti bodo ukrepi, ki obravnavajo naslednja področja:

Projekti povezovanja med ljudmi (»people to people«) za izmenjavo informacij, razvoj mrež, skupne pobude, inovativne pilotne dejavnosti, ozaveščanje, krepitev zaupanja ipd. na področjih, kot so izobraževanje, kulturna dediščina, kultura, socialne pobude, socialno gospodarstvo, lokalni razvoj ter varstvo narave in okolja. V okviru tega specifičnega cilja podpora za naložbe v infrastrukturo ni predvidena.

Ukrepi so bili ocenjeni kot skladni z načelom, da se ne škoduje bistveno, saj so bili ocenjeni kot združljivi na podlagi smernic glede mehanizma za okrevanje in odpornost.

Pričakovani rezultati

Specifični cilj je namenjen vzpostavitvi večplastnih povezav ter skupnega delovanja ljudi in institucij civilne družbe na čezmejnem območju.

Prispevek k makroregionalnim strategijam

Ta specifični cilj se nanaša na medsektorsko področje politike EUSALP „Upravljanje, vključno z institucionalno zmogljivostjo“, katerega cilj je izboljšati sodelovanje in usklajevanje ukrepov v regiji in prek meja. Prispevek k EUSDR je predviden zlasti na prednostnem področju 10: „Institucionalne zmogljivosti in sodelovanje“. Natančneje, nanaša se na ukrep 2: „Omogočiti upravno sodelovanje skupnosti, ki živijo v obmejnih regijah“ in ukrep 7: „Okrepiti vključenost civilne družbe in lokalnih akterjev v Podonavju“.

2.3.2.2 Kazalniki

Sklic: točka (e)(ii) člena 17(3), točka (c)(iii) člena 17(9)

Tabela 18: Kazalniki učinka specifičnega cilja 3.2

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Mejnik (2024)	Končna ciljna vrednost (2029)
3	3.2 ISO1 (iii)	RCO87	Organizacije, ki sodelujejo prek meja	Organizacije	20	60

Tabela 19: Kazalniki rezultatov specifičnega cilja 3.2

Prednostna naloga	Specifični cilj	ID	Kazalnik	Merska enota	Izhodišče	Referenčno leto	Končna ciljna vrednost (2029)	Vir podatkov	Opombe
3	3.2 ISO1 (iii)	RCR 84	Organizacije, ki sodelujejo prek meja po zaključku projekta	Organizacije	0	2021	40	Jems	

2.3.2.3 Glavne ciljne skupine

Sklic: točka (e)(iii) člena 17(3), točka (c)(iv) člena 17(9)

Ciljne skupine podprtih ukrepov so organizacije in posamezniki, ki bodo vključeni v ukrepe ali na katere bodo ukrepi pozitivno vplivali, vključno z:

- združenji, strukturami civilne družbe in interesnimi skupinami, vključno z nevladnimi organizacijami,
- visokošolskimi izobraževalnimi in raziskovalnimi organizacijami,
- izobraževalnimi središči/središči za usposabljanje in šolami,
- podjetji, vključno z MSP,
- splošno javnostjo.

2.3.3 Navedba posebnih ciljnih območij, vključno z načrtovano uporabo celostnih teritorialnih naložb, lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost, ali drugih teritorialnih orodij

Sklic: točka (e)(iv) člena 17(3)

Prednostna naloga se nanaša na celotno programsko območje.

2.3.4. Načrtovana uporaba finančnih instrumentov

Sklic: točka (e)(v) člena 17(3)

V skladu s členom 17(3)(c) Uredbe (EU) 2021/1059 se projektom zagotavlja podpora v obliki nepovratnih sredstev. Program

se osredotoča večinoma na spodbujanje sodelovanja in zmanjševanje čezmejnih ovir ter spodbujanje trajnostnih in zelenih rešitev. Program bo torej podpiral projekte z vplivom na celotni sektor in ozemlje. Glede na velikost in neprofitno naravo čezmejnih projektov je izbrana oblika podpore najprimernejša za uresničevanje programskih ciljev.

2.3.5 Okvirna razčlenitev virov programov EU po vrsti ukrepov

Sklic: točka (e)(vi) člena 17(3), točka (c)(v) člena 17(9)

Tabela 20: Razsežnost 1 – področje ukrepanja za prednostno nalogo 3

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Koda	Znesek (v EUR)
3	ESRR	3.1 Krepitev usklajevanja in sodelovanja med institucijami	171 Krepitev sodelovanja s partnerji znotraj in zunaj države članice	2.040.000
3	ESRR	3.1 Krepitev usklajevanja in sodelovanja med institucijami	173 Izboljšanje institucionalnih zmogljivosti javnih organov in deležnikov za izvajanje projektov teritorialnega sodelovanja in pobud v čezmejnem, transnacionalnem, pomorskem in medregionalnem kontekstu	1.020.000
3	ESRR	3.1 Krepitev usklajevanja in sodelovanja med institucijami	169 Pobude za teritorialni razvoj, tudi priprava teritorialnih strategij	340.000
3	ESRR	3.2 Krepitev zaupanja in sodelovanja med ljudmi	171 Krepitev sodelovanja s partnerji znotraj in zunaj države članice	846.915

Tabela 21: Razsežnost 2 – oblika financiranja za prednostno nalogo 3

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Koda	Znesek (v EUR)
3	ESRR	3.1	01	3.400.000
3	ESRR	3.2	01	846.915

Tabela 22: Razsežnost 3 – mehanizem za ozemeljsko izvrševanje in ozemeljski pristop za prednostno nalogo 3

Prednostna naloga št.	Sklad	Specifični cilj	Koda	Znesek (v EUR)
3	ESRR	3.1	33	3.400.000
3	ESRR	3.2	33	846.914.02

3. FINANČNI NAČRT

Sklic: točka (f) člena 17(3)

3.1 Finančna sredstva po letih

Sklic: točka (g)(i) člena 17(3), točke od (a) do (d) člena 17(4)

Tabela 23: Finančna sredstva po letih

Sklad	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Skupaj
ESRR	0	7.831.915	7.957.719	8.086.039	8.216.924	6.808.714	6.944.887	45.846.198
(cilj „teritorialno sodelovanje“)								
Skupaj	0	7.831.915	7.957.719	8.086.039	8.216.924	6.808.714	6.944.887	45.846.198

3.2 Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje

Sklic: točka (f)(ii) člena 17(3), točke od (a) do (d) člena 17(4)

Tabela 24: Skupna finančna sredstva po skladih in nacionalno sofinanciranje

Cilji politične št. naloga	Sklad	Osnova za izračun podpore EU	Prispevek EU ((a)=(a1) + (a2))	Okvirna razčlenitev pri-spevka EU		Nacionalni prispevek (b) = (c) + (d)	Okvirna razčlenitev nacionalnega prispevka		Skupaj (e)=(a)+(b)	Stopnja sofinanciranja (f)=(a)/(e)	Prispevek tretjih držav (v informativne namene)
				Brez tehnične pomoči na podlagi člena 27(1)(a1)	S tehnično pomočjo na podlagi člena 27(1)(a2)		Nacionalni javni pri-spevek (c)	Nacionalni zasebni prispevek (d)			
2	Prednostna naloga 1	Skupni upravljeni stroški	22.843.572	21.100.000,00	1.743.572	5.710.893	4.397.388	1.313.505	28.554.465	80 %	0,00
4	Prednostna naloga 4	Skupni upravljeni stroški	18.404.774	17.000.000,00	1.404.774	4.601.194	3.542.919	1.058.275	23.005.968	79,99 %	0,00
ISO1	Prednostna naloga 3	Skupni upravljeni stroški	4.597.852	4.246.915	350.937	1.149.465	988.540	160.925	5.747.317	79,99 %	0,00
	Skupaj	Skupni upravljeni stroški	45.846.198	42.346.915	3.499.283	11.461.552	8.928.847	2.532.705	57.307.750	79,99 %	0,00

4. UKREPI, SPREJETI ZA VKLJUČITEV USTREZNIH PARTNERJEV V PROGRAMU V PRIPRAVO PROGRAMA INTERREG TER VLOGA TEH PARTNERJEV V PROGRAMU PRI IZVAJANJU, SPREMLJANJU IN VREDNOTENJU

Sklic: točka (g) člena 17(3)

Program Interreg Slovenija-Avstrija je pripravila bilateralna delovna skupina za programiranje v partnerstvu s pristojnimi regionalnimi in lokalnimi organi ter deležniki iz obeh držav v skladu s členom 8 uredbe o skupnih določbah. Delovna skupina za programiranje se je od julija 2019 do septembra 2021 sestala trinajstkrat. V tem postopku jo je podpirala skupina zunanjih avstrijskih in slovenskih strokovnjakov za programiranje.

Delovna skupina za programiranje je bila ustanovljena aprila 2019 na podlagi sklepa odbora za spremljanje programa. Delovno skupino za programiranje so sestavljali predstavniki Avstrije (regionalni organi Štajerske, Koroške in Gradišanske), predstavniki Slovenije, predstavniki organa upravljanja in skupni sekretariat.

Med vključenimi deležniki so bili predstavniki ustreznih nacionalnih in regionalnih upravnih služb, lokalnih uprav, lokalnih akcijskih skupin, regionalnih uprav/regionalnih razvojnih agencij, univerz, EZTS, socialnih partnerjev, sektorskih/tematskih agencij (varstvo okolja in narave, raziskave in inovacije, mobilnost, trg dela, podpora podjetništvu, izobraževanje, zdravstvene in socialne storitve, kultura, mladi in turizem), pomembnih za programsko območje.

Ti deležniki so bili določeni in kontaktirani (prek direktne elektronske pošte) na podlagi baze podatkov programa (kontaktni podatki upravičencev in prijaviteljev ter zainteresiranih oseb širše javnosti, ki so sodelovali v dejavnostih programa sodelovanja 2014–2020, ter lokalnih uprav programskega območja in priznanih tematskih institucij). Slovenski nacionalni organ in avstrijski regionalni organi so ustrezne institucije s svojega področja obveščali in kontaktirali tudi neposredno po pošti. Informacije o postopku načrtovanja programov in povabila k sodelovanju v postopku posvetovanja so bili objavljeni na spletišču programa (<http://www.si-at.eu/en2/ip-si-at-2021-2027/>) v angleškem, slovenskem in nemškem jeziku. V okviru dejavnosti programskega obdobja 2014–2020 je skupni sekretariat prek elektronskih komunikacij dosegel dvakrat več slovenskih deležnikov kot avstrijskih. Nacionalni/regionalni organi so se z uporabo različnih komunikacijskih poti (objava na spletnih straneh, direktna elektronska pošta, glasila) še zlasti trudili povečati aktivno vključenost deležnikov na svojem ozemlju, da bi jih spodbudili k vključevanju v postopek načrtovanja programov.

Načrtovanje programov je potekalo kot interaktiven postopek v dveh fazah:

1. faza: Teritorialna in socialno-ekonomska analiza
2. faza: Opredelitev strateške usmeritve prihodnjega programa in priprava vsebine programskega dokumenta

Pomembna elementa tega postopka sta bila obveščanje in sodelovanje številnih pristojnih lokalnih in regionalnih deležnikov ter strokovnjakov v celotnem postopku načrtovanja programov. V ta namen so bili informacije o postopku načrtovanja programov skupaj s povabilom k sodelovanju v postopku posvetovanja in osnutki dokumentov dostopni na spletišču programa v angleškem, slovenskem in nemškem jeziku.

1. faza: Teritorialna in socialno-ekonomska analiza

- Opravljeni so bili informativni razgovori (49) s predstavniki različnih ključnih organizacij v regijah programskega območja z ozemeljskim in sektorskim pristopom (maj–junij 2020). Člani delovne skupine za programiranje (in zlasti nacionalni organi, regionalni organi in skupni sekretariat) so predlagali deležnike, ki bi lahko zagotovili utemeljeno ter tematsko in ozemeljsko ustrezno mnenje o morebitnih temah prihodnjega programa Interreg in uravnoteženo regionalno pokritost. Zaradi zagotavljanja ustrezne pokritosti vseh morebitnih tematskih področij prihodnjega programa Interreg so imeli v razgovorih prednost partnerji iz institucij, katerih delo se bolj osredotoča na teritorialni in ne le tehnično-tematski vidik (regionalne agencije, lokalne razvojne agencije, EZTS, agencije za podporo podjetništva, agencije za trg dela).
- V teh razgovorih so bile obravnavane prednosti, pomanjkljivosti, priložnosti in nevarnosti ter ključni trendi in glavne razlike med regijami, skupni izzivi in možnosti sodelovanja v zvezi z morebitnimi tematskimi področji prihodnjega programa.
- Predhodne ugotovitve iz informativnih razgovorov so bile po elektronski pošti posredovane partnerjem v razgovorih ter

dodatnim regionalnim deležnikom in strokovnjakom za teme (ki zajemajo javne organe, gospodarske in socialne partnerje, organizacije civilne družbe, raziskovalne in razvojne institucije in visokošolske ustanove) s povabilom k predložitvi opomb prek e-anke (junij 2020). Strokovna skupina in delovna skupina za programiranje sta dokumentirali opombe devetih anketirancev in o njih razpravljali ter jih po potrebi vključili v končno različico teritorialne in socialno-ekonomske analize, ki se uporablja kot močna zasnova dokumenta od spodaj navzgor.

- Končna različica teritorialne in socialno-ekonomske analize je bila objavljena na spletišču programa (oktober 2020).

2. faza: Opredelitev strateške usmeritve prihodnjega programa in priprava vsebine programskega dokumenta

- Strokovna skupina je na podlagi prejšnjih korakov v postopku načrtovanja programov pripravila pregled morebitnih ukrepov in argumentov za vsakega od specifičnih ciljev, ki bi lahko postali del programa Interreg Slovenija-Avstrija 2021–2027. Ta dokument je bil objavljen na spletišču programa (oktober/november 2020).
- V okviru javnega posvetovanja o strateški usmeritvi programa so bili regionalni deležniki in širša javnost povabljeni k sodelovanju v spletni anketi, da podajo povratne informacije, pripombe in argumente v zvezi s temi morebitnimi vsebinami prihodnjega programa Interreg (november 2020).
- Več kot 900 oseb je bilo osebno povabljenih k spletni anketi prek direktne pošte (poštni sezname z enako sestavo kot v prvi fazi), informacije o dokumentih za razpravo in vabila za predložitev pripomb nanje pa so bili objavljeni na spletnih straneh programa in drugih nacionalnih/regionalnih kanalih. Pripombe je dalo 228 anketirancev.
- V okviru javnega posvetovanja o prihodnji usmeritvi programa so bili organizirani ločeni spletni seminarji v nemškem in slovenskem jeziku (99 udeležencev, november 2020).
- Spletni seminarji so vključevali pregled morebitne tematske usmeritve, razpravo z udeleženci o prvih pripombah in poziv k nadaljnjim izjavam o dokumentu, ki bi se objavile na spletišču programa.
- Izvedenih je bilo šest tematskih strokovnih delavnic za vsakega od morebitnih ciljev politike programa (november 2020/ januar 2021).
- Na delavnicah je s strokovnjaki za teme potekala utemeljena razprava o izbiri in morebitnih ukrepih v okviru izbranih ciljev politike.
- Na podlagi tega postopka je programska skupina pripravila osnutek programskega dokumenta Interreg, o katerem je razpravljala delovna skupina za programiranje (februar–maj 2021).
- Osnutek tega dokumenta je bil objavljen na spletišču programa, da bi se širša javnost z njim seznanila in predložila povratne informacije (1.–30. junij 2021). Poleg tega so bile vse osebe, s katerimi je bil vzpostavljen stik v prvem postopku javnega posvetovanja, neposredno pozvane k predložitvi povratnih informacij. Pripombe je dalo 22 oseb. Delovna skupina za programiranje je dokumentirala in obravnavala te pripombe ter ustrezno prilagodila končni osnutek omenjenega dokumenta. Informacije o postopku posvetovanja so bile objavljene na spletišču programa.
- V celotnem postopku načrtovanja programov so se člani delovne skupine za programiranje posvetovali s strokovnjaki drugih regionalnih in nacionalnih vladnih služb o poteku omenjenega postopka in vsebini programa ter se prepričali, da bodo njihovi predvideni vključeni v dokument.
- Poleg postopka priprave programskega dokumenta je bila izvedena strateška okoljska presoja, ki zagotavlja informacije o morebitnih učinkih programa na okolje (od oktobra 2020 do septembra 2021). Okoljski organi so imeli pomembno vlogo in da bi prispevali k presojam, so bila z njimi opravljena posvetovanja v več fazah. Z njimi sta bili organizirani dve delavnici (december 2020/april 2021) in izveden dodaten krog za predložitev pisnih povratnih informacij o poročilu o strateški okoljski presoji (junij/julij 2021). Poleg tega je bila strateška okoljska presoja objavljena za javna posvetovanja na spletišču programa (september 2021), ki vsebuje povzetek v obeh nacionalnih jezikih in celotno poročilo v angleščini. Javno posvetovanje je bilo odprto za vsakogar, torej ne samo za javne organe, temveč tudi nevladne organizacije, interesne skupine in posameznike, da izrazijo mnenje o izvedenih presojah. Vse pripombe, prejete v tem postopku, so bile upoštevane pri pripravi končnega poročila o strateški okoljski presoji. Skupina za strateško okoljsko presojo je z neformalnimi razpravami, pa tudi s predstavitvijo in sodelovanjem na sestankih delovne skupine za programiranje, skozi celoten postopek prispevala k načrtovanju programov.

Vloga partnerjev v programu pri izvajanju, spremljanju in vrednotenju programa

Informacije širše javnosti in ustrezno vključevanje pristojnih partnerjev v programu so ključne za uspešno izvajanje programa. Za prevzem odgovornosti za program in njegove rezultate je potrebno redno obveščanje širše javnosti o programu.

Stalna vključenost partnerjev v programu v izvajanje programa je predvidena iz dveh razlogov:

- prevzem večje odgovornosti za program med partnerji, izkoriščanje njihovega znanja in izkušenj ter povečanje preglednosti postopkov odločanja;
- izboljšanje usklajevanja z drugimi programi in tudi z makroregionalnimi strategijami za izkoriščanje rezultatov projektov in programov ter povečanje sinergij in komplementarnosti.

Partnerji v programu bodo vključeni v usmerjanje in spremljanje izvajanja programa, da bodo lahko izrazili svoje mnenje v postopku posvetovanja in odločanja.

5. PRISTOP H KOMUNICIRANJU IN PREPOZNAV-NOSTI ZA PROGRAM INTERREG (CILJI, CILJNA OBČIN-STVA, KOMUNIKACIJSKE POTI, VKLJUČNO S POJAVLJANJEM V DRUŽBENIH MEDIJIH, KJER JE TO USTREZNO, NAČRTOVANI PRORAČUN IN USTREZNI KAZALNIKI ZA SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE)

Sklic: točka (h) člena 17(3)

Pristop h komuniciranju in prepoznavnosti v zvezi s programom je podrobneje razdelan v posebni komunikacijski strategiji. Komuniciranje se osredotoča na posredovanje informacij, ozaveščanje, vzpostavljanje skupnosti sodelovanja, privabljanje prijaviteljev z vseh programskih območij k prijavi za financiranje z ustreznimi kakovostnimi prijavami, ustvarjanje pozitivne delovne kulture znotraj programskih organov itd. Splošni cilj komuniciranja v zvezi s programom je z učinkovito uporabo komunikacijskih instrumentov okrepiti ozaveščenost javnosti o podpori EU za projekte na čezmejnem področju.

Cilji komuniciranja

Izvajanje programa podpirajo naslednji cilji komuniciranja:

- spodbujanje možnosti financiranja programa z zagotavljanjem informacij o vseh vprašanih, povezanih s programom, in motiviranjem morebitnih upravičencev za uporabo možnosti, ki jih omogočajo skladi EU;
- podpiranje programskih organov, prijaviteljev in upravičencev pri učinkovitem izvajanju projekta z zagotavljanjem dobro delujoče notranje komunikacije med programskimi organi za učinkovito delovanje programa ter zagotavljanje kakovostne in pravočasne podpore prijaviteljem in upravičencem v vseh fazah izvajanja projekta;
- povečanje ozaveščenosti javnosti o programu z zagotavljanjem razumljivih in preglednih informacij o sofinanciranih projektih širši javnosti/medijem, poudarjanjem prednosti čezmejnega sodelovanja in možnosti financiranja na programskem območju in zunaj njega, izpostavljanjem koristi čezmejnega sodelovanja na programskem območju za širšo javnost ter predstavljanjem dosežkov projektov in dejavnosti za njihovo kapitalizacijo;
- sodelovanje z drugimi programi Interreg z izmenjavo informacij in najboljših praks za krepitev sodelovanja med programi;
- povečanje zmogljivosti projekta za sporočanje dosežkov projekta s podpiranjem in spodbujanjem upravičencev pri komunikacijskih dejavnostih, krepitvijo medprojektne sodelovanja in spodbujanjem kapitalizacije.

Komunikacijske dejavnosti zadevajo vse vidike izvajanja programa. Zato bo intenzivnost določenih komunikacijskih dejavnosti odvisna od faze izvajanja programa.

Ciljno občinstvo

V okviru programa so opredeljene štiri temeljne vrste ciljnega občinstva, ki so podrobneje opisane v komunikacijski strategiji programa. Te vrste vključujejo prijavitelje ali upravičence sofinanciranja iz ESRR, programske organe, strokovno sfero (Evropska komisija, člani odbora za spremljanje, partnerji v programu iz obeh držav članic) in politično sfero (politična javnost v obeh državah članicah in širše), širšo javnost (zlasti državljane čezmejnega območja/končne prejemnike izdelkov in storitev, sofinanciranih v okviru programa Interreg) ter medije z bistvenim vplivom na ozaveščanje o skladih EU, ki so večinoma povezani z širšo javnostjo, pa tudi s politično sfero.

Komunikacijske poti in orodja

V sklopu programa se kot instrumenti za posredovanje vsebine ciljnemu občinstvu štejejo naslednje komunikacijske poti in orodja: spletišče programa (dostopno, pregledno za uporabo za različne uporabnike, ažurno), družbeni mediji (npr. Facebook), javni dogodki (letni dogodki, delavnice za prijavitelje/upravičence/programske strukture, informativni tematski dogodki in dogodki mreženja, sinergijski dogodki za kapitalizacijo), spletne ali tiskane publikacije (npr. glasilo programa, informativni listi), spletne kampanje, vključno z izdelavo vizualnih elementov (npr. videoposnetki, infografike), predvsem za promocijo (kapitalizacijo) rezultatov projektov, člankov in drugih prispevkov v medijih.

Prepoznavnost programa večinoma izvira iz projektov. Program bo prek dogodkov ter spletišča programa in družbenih medijev zagotavljal stalno podporo standardnim projektom in projektom manjše vrednosti.

Spremljanje, vrednotenje in kazalniki

Vrednotenje vseh komunikacijskih dejavnosti bodo redno izvajali zunanji ali notranji izvajalci vrednotenja. Podatki se bodo zbirali prek anket, interne statistike in spletne analitike. V okviru programa se bo uporabljal podroben nabor kazalnikov za spremljanje in vrednotenje komunikacijskih dejavnosti ter stalno izboljševanje njihove uspešnosti. Predvideni kazalniki učinka se nanašajo na zadovoljstvo s kakovostjo usmerjanja in vključenost širše javnosti v programske dejavnosti. Komunikacijski cilji se bodo predvidoma merili z več kazalniki rezultatov, kot so na primer število aktivnih regij, število prejetih in odobrenih vlog, zadovoljstvo prijaviteljev ali upravičencev s predloženimi informacijami, smernice in podpora, število udeležencev dogodkov in specifičnih dejavnosti, stopnja vključenosti v glasilo programa, domet računov v družbenih medijih, število dogodkov in udeležencev dogodkov, ki niso delavnice (npr. letni dogodki). Predvideni komunikacijski proračun (brez stroškov osebja) znaša najmanj 0,3 % celotnega proračuna programa.

V okviru programa je bila imenovana oseba za komunikacije, ki je član skupnega sekretariata.

6. NAVEDBA PODPORE ZA PROJEKTE MANJŠEGA OBSEGA, VKLJUČNO Z MALIMI PROJEKTI V OKVIRU SKLADOV ZA MALE PROJEKTE

Sklic: točka (i) člena 17(3), člen 24

Čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Avstrijo ima dolgo zgodovino. V preteklih dveh programskih obdobjih je bilo izvedenih veliko projektov s srednjim finančnim obsegom (od 500.000,00 EUR do 2.500.000,00 EUR). Vrednotenja programa so pokazala potrebo po enostavnejših projektih v obmejni regiji, ki bi omogočali manj zahtevne administrativne postopke in s tem omogočili sodelovanje tudi manjšim institucijam. Zato se bodo v sklopu novega programa izvajali tudi projekti z omejenim finančnim obsegom, tako imenovani projekti manjše vrednosti.

Projekti manjše vrednosti bodo pomembno orodje novega programa Interreg Slovenija-Avstrija. Namenjeni bodo vzpostavljanju in spodbujanju stikov in odnosov med ljudmi na obeh straneh meje. Imeli bodo nižjo finančno vrednost in omejeno trajanje. Dejavnosti projektov manjše vrednosti bodo prispevale h kazalnikom učinka programa in kazalnikom rezultatov, določenim v specifičnem cilju 3.2 programa Interreg: Krepitev zaupanja in sodelovanja med ljudmi. V okviru programa naj bi se za tovrstne projekte manjše vrednosti namenilo približno 2 % sredstev.

Dodana vrednost projektov manjše vrednosti bo opazna v povečanem medsebojnem zaupanju med ljudmi onkraj slovensko-avstrijske meje, odpiranju novih možnosti sodelovanja med sosedi in omogočenem zbliževanju čezmejne regije. Prek projektov manjše vrednosti bodo v čezmejne dejavnosti vključene majhne institucije, kot so nevladne organizacije, šole, MSP in majhne občine, kar bo povežalo veliko ljudi v obmejni regiji in povečalo prepoznavnost novega programa Interreg Slovenija-Avstrija.

Podpora malim projektom v okviru sklada za male projekte, kot je opredeljen v členu 2(10) uredbe o skupnih določbah in členu 25 uredbe Interreg, predvidoma ne bo vključena v program Interreg Slovenija-Avstrija.

7. IZVEDBENE DOLOČBE

7.1. Organi, pristojni za program

Sklic: točka (a) člena 17(6)

Tabela 25: Organi, pristojni za program

Organi, pristojni za program	Ime institucije	Ime kontaktne osebe	Delovno mesto	E-pošta
Organ upravljanja	Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko Sektor za evropsko teritorialno sodelovanje in finančne mehanizme Oddelek za upravljanje čezmejnih programov	Tanja Renner	Vodja organa upravljanja	tanja.renner@gov.si
Revizijski organ	Republika Slovenija Ministrstvo za finance Urad za nadzor proračuna	Patricija Pergar	Vodja revizijskega organa	patricija.pergar@gov.si
Predstavniki skupine revizorjev	Republika Avstrija Zvezno ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo, regije in upravljanje voda Finančni nadzor ESRR	Diane Muntean		diane.muntean@bml.gv.at
Telo, ki mu Komisija nakazuje izplačila	Javni sklad republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja (Slovenski regionalno razvojni sklad)	Uroš Klopčič		uros.klopacic@srrs.si ozp@srrs.si
Institucija, pooblaščen za računovodsko funkcijo in ni organ upravljanja	Javni sklad republike Slovenije za regionalni razvoj in razvoj podeželja (Slovenski regionalno razvojni sklad)	Uroš Klopčič	Vodja računovodske funkcije	uros.klopacic@srrs.si ozp@srrs.si

7.2. Postopek za ustanovitev skupnega sekretariata

Sklic: točka (b) člena 17(6)

Organ upravljanja po posvetovanju z državami članicami/partnerji v programu vzpostavi skupni sekretariat za program v skladu s členoma 17(6)(b) in 46(2) Uredbe Interreg.

Na podlagi uspešnega izvajanja dveh prejšnjih programov v obdobjih 2007–2013 in 2014–2020 organ upravljanja poskrbi za nemoten prehod in institucionalno stabilnost z ohranjanjem že vzpostavljene osnovne organizacijske, strukturne in izvedbene ureditve, ki bo zagotovila, da bo zelo izkušena, strokovna in dvostransko sestavljena ekipa skupnega sekretariata program podpirala tudi v prihodnje. Vse člane skupnega sekretariata, ki govorijo dva/tri jezike ter imajo reprezentativno jezikovno znanje in poznavanje relevantnega programskega območja, pregledno izbereta obe državi članici ob upoštevanju pristopa dobrega partnerstva programa.

Skupni sekretariat bo še naprej v Mariboru v Sloveniji v okviru uradne sestave Službe Vlade Republike Slovenije za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (Oddelek za čezmejne programe). Strukturne in izvedbene ureditve znotraj organizacije gostiteljice se bodo ohranile. Skupni sekretariat se ustanovi znotraj istega oddelka kot organ upravljanja. V okviru opisa posameznih

delovnih mest bo zagotovljena jasna delitev nalog. Skupni sekretariat bo tesno sodeloval z organom upravljanja v zvezi z usklajevanjem in izvajanjem programa tako, da bo po eni strani zagotovil njegovo sodelovanje in po drugi strani neodvisnost od nacionalnih struktur.

Skupni sekretariat bo še naprej pomagal organu upravljanja in odboru za spremljanje pri opravljanju njunih nalog in zagotavljanju izpolnjevanja vseh operativnih nalog izvrševanja programa. Skupni sekretariat bo zagotovil podporo morebitnim prijaviteljem tako, da jim bo predložil informacije o možnostih financiranja in upravičencem pomagal pri učinkovitem izvajanju operacij.

7.3 Porazdelitev odgovornosti med sodelujoče države članice in, kadar je primerno, tretje države, partnerske države ali ČDO za primer, da organ upravljanja ali Komisija naloži finančne popravke

Sklic: točka (c) člena 17(6)

Pri ureditvah v zvezi z nepravilnostmi, ki povzročijo finančne popravke in porazdelitev odgovornosti med države članice, se bodo upoštevala že uveljavljena, dobro delujoča načela iz programskega obdobja 2014–2020.

Brez poseganja v odgovornost držav članic, da sprejmejo vse potrebne ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odpravo nepravilnosti, vključno z goljufijami, ter poročanje o njih v skladu s členom 69(2) uredbe o skupnih določbah, organ upravljanja v skladu s členom 52(1) uredbe Interreg zagotovi, da se od vodilnega partnerja izterja vsak neupravičeno izplačan znesek. Projektni partnerji nato povrnejo vodilnemu partnerju vse neupravičeno izplačane zneske.

V skladu s členom 52(2) uredbe Interreg organ upravljanja ne bo izterjal neupravičeno izplačanega zneska, če ne presega 250 EUR (brez obresti), plačanih za operacijo v danem obračunskem letu iz ESRR.

Kadar vodilnemu partnerju ne uspe zagotoviti povračila zneskov od drugih partnerjev ali kadar organu upravljanja ne uspe zagotoviti povračila zneskov od vodilnega partnerja, država članica, na ozemlju katere ima vodilni partner ali zadevni projektni partner sedež (oziroma je registriran, če gre za EZTS), v skladu s členom 52(3) uredbe Interreg organu upravljanja vrne zneske, neupravičeno izplačane zadevnemu partnerju. Državo članico Avstrijo zastopajo tri regije, vključene v program: zvezne dežele Gradiščanska (Burgenland), Koroška (Kärnten) in Štajerska (Steiermark). Državo članico Slovenijo zastopa Služba vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko. Končno odločitev o finančni odgovornosti sprejme odbor za spremljanje za vsak primer posebej. Organ upravljanja je odgovoren za povračilo izterjanih zneskov v splošni proračun Unije v skladu s porazdelitvijo odgovornosti med sodelujoče države članice, kot je določeno spodaj. Organ upravljanja bo sredstva povrnil Uniji, ko jih bo izterjal od vodilnega partnerja/projektne partnerja/države članice.

Če v postopku izterjatve, začete po posvetu in v dogovoru z zadevno državo članico, organ upravljanja nosi kakršne koli pravne stroške, in tudi če je postopek neuspešen, bo država članica, v kateri je vodilni ali projektni partner, odgovoren za zadevni postopek, povrnila stroške postopka.

Ker države članice nosijo celotno odgovornost za podporo iz ESRR, dodeljeno vodilnim ali projektnim partnerjem na svojih ozemljih, morajo države članice pred potrditvijo izdatkov poskrbeti za finančne popravke in bodo zahtevale povrnitev sredstev, izgubljenih zaradi nepravilnosti ali malomarnosti upravičenca, ki je na njihovem ozemlju. Po potrebi lahko država članica zaračuna tudi zamudne obresti.

V skladu s členom 52(4) uredbe Interreg lahko država članica, ko organu upravljanja vrne vse zneske, ki so bili partnerju neupravičeno izplačani, nadaljuje ali začne postopek izterjave zoper tega partnerja na podlagi svojega nacionalnega prava.

Kadar država članica organu upravljanja ne vrne vseh zneskov, ki so bili partnerju neupravičeno izplačani, kot je navedeno v členu 52(5) uredbe Interreg, so ti zneski predmet naloga za izterjavo, ki ga izda Evropska komisija in se po možnosti izvrši s poboto z zadevno državo članico. Taka izterjava ne pomeni finančnega popravka in ne zmanjšuje podpore iz ESRR za zadevni program Interreg. Pobota se nanaša na naknadna plačila za isti program Interreg. V takem primeru bo organ upravljanja začel dvostranske razprave z zadevno državo članico kršiteljico, da bi našla skupno rešitev o tem, kako in od kod pobotati znesek, ki ga je odštela Evropska komisija.

Kot je navedeno v členu 69(12) uredbe o skupnih določbah, države članice poročajo o nepravilnostih v skladu z merili za ugotavljanje primerov nepravilnosti, o katerih je treba poročati, podatki, ki jih je treba zagotoviti, in predlogo za poročanje, ki so določeni v Prilogi XVII k uredbi o skupnih določbah. O nepravilnostih poroča država članica, v kateri je imel vodilni/projektni

partner nepravilne izdatke in so bili ti plačani pri izvajanju projekta. Država članica poročevalka o programu hkrati obvesti organ upravljanja in revizijski organ.

Države članice bodo odgovorne za uporabo sredstev programa Interreg iz ESRR, kot sledi:

- Vsaka država članica je odgovorna za morebitne finančne posledice nepravilnosti, ki jih povzročijo vodilni in projektni partnerji, ki so na njenem ozemlju.
- V primeru sistemske nepravilnosti ali finančnega popravka (o čemer odločajo organi, pristojni za program, ali Evropska komisija) bo država članica nosila finančne posledice sorazmerno z zadevno nepravilnostjo, odkrito na njenem ozemlju.
- Sistemske nepravilnosti ali finančni popravki na ravni programa, ki jih ni mogoče povezati z določeno državo članico, bodo predmet skupne odgovornosti držav članic sorazmerno deležem sredstev ESRR, ki jih zahteva Evropska komisija za vodilne in projektne partnerje (na ozemlju države članice) za obdobje, ki je podlaga za finančni popravek.

Zgoraj opisana načela odgovornosti veljajo tudi za finančne popravke tehnične pomoči, izračunane v skladu s členom 27 uredbe Interreg, saj bi bili ti popravki neposredna posledica nepravilnosti projekta (bodisi sistemskih ali ne), če jih ne bi mogli ponovno uporabiti. Organ upravljanja bo države članice obveščal o vseh nepravilnostih in njihovem vplivu na tehnično pomoč. Ob koncu programskega obdobja bo organ upravljanja izvedel uskladitev, da bi preveril, ali obstaja morebitni preostali znesek nepravilnosti, ki so vplivale na proračun tehnične pomoči. Če preostali znesek obstaja, bo organ upravljanja obvestil ustrezno državo članico/države članice in od nje/njih zahteval povračilo ustreznega zneska ESRR.

8. UPORABA STROŠKOV NA ENOTO, PAVŠALNIH ZNESKOV, PAVŠALNIH STOPENJ IN FINANCIRANJA, KI NI POVEZANO S STROŠKI

Sklic: Člena 94 in 95 Uredbe (EU) 2021/1060 (uredba o skupnih določbah)

Tabela 26: Uporaba stroškov na enoto, pavšalnih zneskov, pavšalnih stopenj in financiranja, ki ni povezano s stroški

Načrtovana uporaba členov 94 in 95	DA	NE
Od sprejetja programa se bo uporabljalo povračilo prispevka Unije na podlagi stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj v okviru prednostne naloge v skladu s členom 94 uredbe o skupnih določbah (če je odgovor pritrdilen, izpolnite Dodatek 1)	☐	☒
Od sprejetja programa se bo uporabljalo povračilo prispevka Unije na podlagi financiranja, ki ni povezano s stroški, v skladu s členom 95 uredbe o skupnih določbah (če je odgovor pritrdilen, izpolnite Dodatek 2)	☐	☒

Dodatek 1: Prispevek Unije na podlagi stroškov na enoto, pavšalnih zneskov in pavšalnih stopenj

Predloga za predložitev podatkov v obravnavo Komisiji
(člen 94 Uredbe (EU) 2021/1060 (uredba o skupnih določbah))

Ni relevantno.

Dodatek 2: Prispevek Unije, temelječ na financiranju, ki ni povezano s stroški

Predloga za predložitev podatkov v obravnavo Komisiji
(člen 95 Uredbe (EU) 2021/1060 (uredba o skupnih določbah))

Ni relevantno.

Dodatek 3: Seznam načrtovanih operacij strateškega pomena s časovnim načrtom – člen 22(3) uredbe o skupnih določbah

Kot je določeno v členu 17(3) Uredbe (ES) 2021/1059 in členu 22(3) Uredbe (ES) 2021/1060, država članica zagotovi, da se predloženemu programu v informativne namene priloži seznam načrtovanih operacij strateškega pomena s časovnim načrtom.

Vse operacije v okviru programa Interreg Slovenija-Avstrija 2021–2027 se bodo predvidoma izbrale prek odprtih razpisov za zbiranje predlogov. Zato v program niso bile vključene nobene vnaprej določene operacije strateškega pomena. Kljub temu je med izvajanjem programa mogoče opredeliti dejavnosti strateškega pomena, ki znatno prispevajo k prepoznavnosti programa. Ločen razpis bo objavljen za vrednost projektov manjše rednosti v okviru specifičnega cilja 3.2. Namen programa je izvajati take projekte prek odprtega razpisa za zbiranje predlogov na podlagi posebnih meril ocenjevanja, določenih za krepitev zaupanja in prepoznavnosti programa. Odprti razpisi za projekte manjše vrednosti bodo najverjetneje objavljeni v šestih mesecih po razpisu za standardne projekte.

Države članice so se odločile podpreti projekte z omejeno finančno vrednostjo (projekti manjše vrednosti) v okviru prednostne naloge 3 (specifični cilj 3.2) programa, da bi povečale prepoznavnost in zaupanje med ljudmi, ki živijo na programskem območju in zunaj njega. Dodana vrednost projektov manjše vrednosti bo opazna v povečanem medsebojnem zaupanju med ljudmi onkraj slovensko-avstrijske meje, odpiranju novih možnosti sodelovanja med sosedi in omogočenem zbliževanju čezmejne regije. Prek projektov manjše vrednosti bodo v čezmejne dejavnosti vključene majhne institucije, kot so nevladne organizacije, šole, MSP in majhne občine, kar bo povežalo veliko ljudi v obmejni regiji ter povečalo prepoznavnost novega programa Interreg Slovenija-Avstrija.

Glede na vse navedeno so projekti povezovanja med ljudmi namenjeni krepitvi zaupanja in so zelo pomembni v čezmejnem območju ter bodo veliko prispevali k prepoznavnosti programov.

Interreg

Sofinancira
EVROPSKA UNIJA
Kofinanziert von
der EUROPÄISCHEN UNION

Slovenija – Österreich

Za boljšo prihodnost!